

de **GERECHTSDEURWAARDER**

NIEUWS EN ACHTERGRONDEN, BESCHOUWINGEN EN OPVATTINGEN VAN EN OVER DE BEROEPSGROEP EN HAAR WERKVELD

Naar een nieuwe beslagvrije voet

Vereenvoudiging in een tweetrapsraket

Themanummer

de GERECHTSDEURWAARDER

De *Gerechtsdeurwaarder* is een uitgave van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). In de *Gerechtsdeurwaarder* leest u nieuws en achtergronden, beschouwingen en opvattingen van en over de beroepsgroep en haar werkveld. Het blad wordt verspreid onder alle leden van de KBvG en externe relaties.

VERSCHEIJNINGSFREQUENTIE

6 x per jaar

CONTACTINFORMATIE KBVG

Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG)
Prinses Margrietplantsoen 49
2595 BR Den Haag
Tel: 070 890 35 30
E-mail: kbvg@kbvg.nl
website: www.kbvg.nl

REDACTIE

Nienke van Bockhooven (hoofdredacteur)
prof. mr. Ton Jongbloed
mr. Bart van Ratingen
mr. Karen Weisfelt (hoofdredacteur)

REDACTIESECRETARIAAT

Bureau KBvG

FOTOGRAFIE

Hollandse Hoogte
Shutterstock.com

VORMGEVING

SD Communicatie, Rotterdam

UITGEVER

Sdu Uitgevers
mr. Lies Kromhout
Postbus 20025
2500 EA Den Haag
telefoon: 070 378 97 34

ISSN: 1876-7524

ABONNEMENTEN

KBvG-leden ontvangen de *Gerechtsdeurwaarder* gratis. Hun wordt verzocht adresmutaties alleen door te geven aan het Bureau van de KBvG, dat per nummer een actueel adresbestand levert aan de uitgever. Overige abonnees wordt verzocht adresmutaties door te geven aan de abonnementenadministratie door middel van het opsturen van de envelop met de gewijzigde gegevens aan Sdu Klantenservice, postbus 20014, 2500 EA Den Haag. De prijs van een abonnement is € 83,70 per jaar excl. btw en incl. verzend- en administratiekosten. Prijswijzigingen voorbehouden.

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA Den Haag
tel.: 070-3789880, fax: 070-3789783

Een abonnement kan op ieder gewenst tijdstip ingaan en geldt tot wederopzegging, tenzij anders overeengekomen. Partijen kunnen ieder schriftelijk opzeggen tegen het einde van de abonnementsperiode, met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden.

ADVERTENTIEACQUISITIE

Voor advertenties bel: 070 378 05 62 of stuur een e-mail naar advertentie.juridisch@sdu.nl

© KBvG, Den Haag, 2014

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KBvG. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Een duivels dilemma

Toen de website *Advocatie.nl* startte met de serie *Advocaten* in de politiek was Jan de Wit de vanzelfsprekende nummer 1 in de reeks. De Wit had al een hele carrière in de advocatuur achter de rug voordat hij eind jaren negentig Tweede Kamerlid voor de SP werd. Hij houdt zich bezig met zowel Sociale Zaken en Werkgelegenheid als Justitie. Een goede regeling met betrekking tot de beslagvrije voet vindt hij cruciaal, en daarvoor is een vorm van centrale registratie onontkoombaar, zegt De Wit.

Zelfstandigheid kun je leren

Met een beslagvrije voet van 90% van de bijstandsnorm is niets mis, maar het moet wel een harde ondergrens zijn, stellen Foort van Oosten, portefeuillehouder Veiligheid en Justitie, en Sjoerd Potters, portefeuillehouder Sociale Zaken, van de VVD-fractie. Die ondergrens dient óók door de overheid te worden gerespecteerd. Maar wat meer aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van de schuldenaar zou in het debat geen kwaad kunnen.

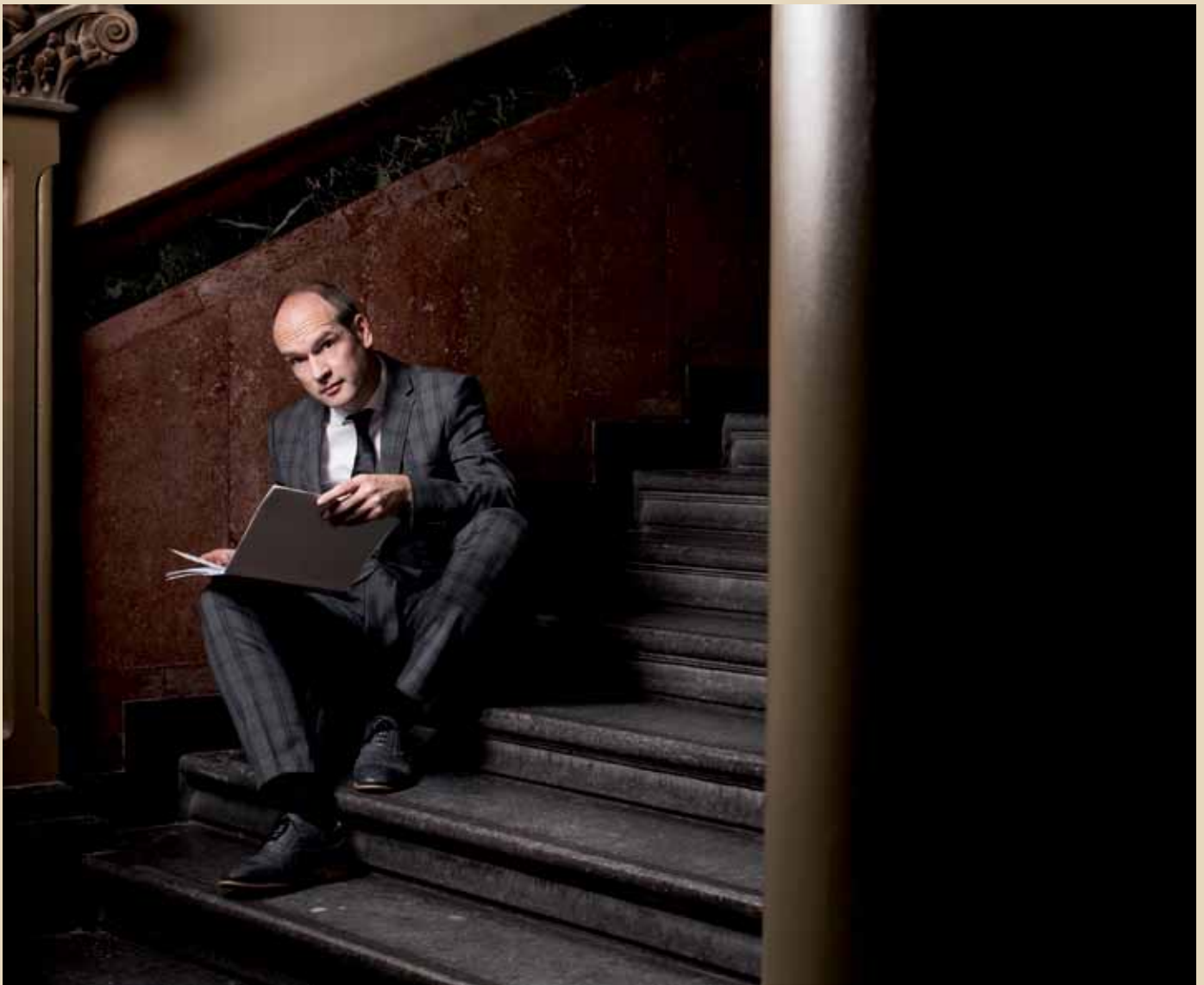
Een andere werkelijkheid

Dak- en thuislozen. GGZ. Maatschappelijke opvang. Verslavingszorg. Armoede. Schuldhulpverlening. De portefeuille van PvdA-Tweede Kamerlid Tunahan Kuzu zal niet gauw opstijgen door een gebrek aan gewicht. Toch blijft het voormalig Rotterdamse gemeenteraadslid opgewekt en toont hij zich een echte 'believer' in de kracht van politieke oplossingen. Op voorwaarde dat de politiek wél eerst haar oor goed te luister legt.

Een gulzige spin

CDA'er Pieter Heerma is nog maar relatief kort Kamerlid en bovendien in een fractie die lang zo groot niet meer is als in het verleden. Dat betekent dat hij zich als verantwoordelijke voor de portefeuille Sociale Zaken in korte tijd heeft moeten verdiepen in een groot aantal dossiers. Het rapport Paritas passé was één van de eerste rapporten die hij las en het maakte onmiddellijk indruk. "Soms komt onrechtvaardigheid voort uit complexiteit die de politiek juist heeft bedacht omdat ze iets rechtvaardig wilde maken."

Verantwoordelijkheid en genade

Uit de schulden blijven en uit de schulden raken is een persoonlijke verantwoordelijkheid die niet kan worden afgeschoven op de gemeenschap, vindt CU-politicus Gert-Jan Segers. Tegelijkertijd mag diezelfde gemeenschap mensen niet aan hun lot overlaten. Een onaantastbare beslagvrije voet is voor hem een hoeksteen van een humaan insolventierecht.

18

En verder

- 7 | Uit de praktijk: de beslagvrije voet...
- 9 | Een eerste kennismaking met het preadvies
- 15 | De berekening van de beslagvrije voet: een ingewikkeld dossier
- 21 | Column: Op goede voet
- 22 | KBVG Nieuws
- 26 | Uit de praktijk: beslagvrije voet en verschillende belangen
- 31 | Cartoon

Een duivels dilemma

Toen de website *Advocatie.nl* startte met de serie *Advocaten in de politiek* was Jan de Wit de vanzelfsprekende nummer 1 in de reeks. De Wit had al een hele carrière in de advocatuur achter de rug voordat hij eind jaren negentig Tweede Kamerlid voor de SP werd. Hij houdt zich in de Kamer vooral bezig met Justitieonderwerpen. Voorheen was hij ook woordvoerder van Sociale Zaken. Een goede regeling met betrekking tot de beslagvrije voet vindt hij cruciaal en daarvoor is een vorm van centrale registratie onontkoombaar, aldus De Wit.

Hij mag dan al bijna twintig jaar geen praktiserend advocaat meer zijn, zijn vermogen om snel tot de kern van de zaak door te dringen is door het verblijf in de Haagse wandelgangen niet aangetast. Het rapport *Paritas passé* ligt op tafel, de brief van het kabinet zit uitgeprint en voorzien van aantekeningen in een mapje. Zonder veel omhaal constateert SP-politicus en oud-kamerlid Jan de Wit dat de berekeningsmethode van de beslagvrije voet 'problematisch complex' is en de stapeling van beslagen door preferente schuldeisers 'maatschappelijk onwenselijk'. Hij zegt: "Ik heb de wetsbepaling nog eens nagekeken en ik sta er helemaal niet van te kijken dat de ene partij op een ander bedrag uitkomt dan de andere partij. Dat

was in mijn tijd als advocaat al zo en dat is niet verbeterd. De regeling is gecompliceerd, vooral als het mensen betreft die al op bijstandsniveau leven en toeslagen zoals een huurtoeslag en een zorgtoeslag hard nodig hebben om überhaupt rond te komen. Strikt genomen is er natuurlijk wel wat voor te zeggen om de bijstandsnorm als ondergrens te nemen, in plaats van de huidige norm van 90%, of 95% daarvan, zoals de sociaal raadsliden voorstellen (LOSR/MO-groep). Dan is het duidelijk: de bijstandsnorm is echt het minimum, en daar moet je ook van afblijven. De andere kant van het verhaal is dat mensen in de bijstand dan zonder verdere consequenties schulden kunnen maken en dat is natuurlijk ook niet wenselijk. Iets van aflossingscapaciteit is dus nodig, anders staan

schuldeisers helemaal met lege handen. Het is een duivels dilemma."

"Iets van aflossingscapaciteit is nodig, anders staan schuldeisers helemaal met lege handen. Het is een duivels dilemma"

Volgens De Wit zou het goed zijn als er een instantie is waar het 'financiële huishoudboekje' van mensen met problematische schulden bekend is en waar iedereen die beslag wil leggen op een inkomenscompo-

nent zich vooraf moet melden. “Ik besef wat ik zeg. Het gaat om honderdduizenden huishoudens, dus de vraag is al gauw: hoe maak en houd je zo iets hanteerbaar? Aan de andere kant hebben we ook zo iets als het Handelsregister en dat werkt ook. Volgens mij zou een beslagregister zo ingericht moeten zijn dat niet alleen duidelijk is dat er bij mevrouw A een beslag ligt op een inkomenscomponent, maar ook dat mevrouw A een inkomen heeft dat er zo en zo uitziet. Zodat de instantie die het beslagregister beheert ook eenduidig de beslagvrije voet kan vaststellen, die vervolgens bindend is voor alle partijen, de overheid inclusief.”

“Een goede regeling met betrekking tot de beslagvrije voet is cruciaal en daarvoor is een vorm van centrale registratie onontkoombaar”

POSITIEVE PRIKKEL

Volgens De Wit is het belangrijk dat een dergelijk beslagregister met voldoende waarborgen is omgeven. Het mag niet zo zijn dat het inkomen van vele duizenden burgers openbaar wordt gemaakt aan iedereen die daar maar om vraagt, zegt hij. “Je zult dus het belang van beide partijen moeten beschermen. Bijvoorbeeld wel de schuldeiser wiens claim door de rechter is erkend, maar niet het incassobureau dat gewoon aan het vissen is of er nog wat ‘te halen’ valt. Dat is een kwestie van vormgeving.”

De Wit denkt dat een goede afscherming van persoonsgegevens schuldenaren er ook eerder toe zal aanzetten om volledige openheid van zaken te geven – iets dat nu vaak niet gebeurt, erkent hij. “Het moet voor schuldenaren ook heel duidelijk zijn dat een zuiver en conform de werkelijkheid vastgesteld inkomen in het beslagregister ook een vorm van bescherming biedt. Ik denk dat veel schuldenaren dat nu niet zo voelen als ze voldoen aan de nogal algemeen geformuleerde verplichting van artikel 475g Rv om hun ‘bronnen van

inkomsten’ op te geven aan de deurwaarder. Je kunt het natuurlijk ook gewoon verplicht stellen op straffe van vervolging wegens valsheid in geschrifte, maar ik denk dat je ook een positieve prikkel kunt inbouwen. Als jij eerlijk inzage geeft in je financiële huishoudboekje, dan weet je zeker dat je niet door het ijs van de beslagvrije voet zult zakken en dat partijen niet ‘zomaar’ beslag op beslag kunnen leggen. Ik snap best dat het niet prettig is. Maar laten we wel wezen, als ik curator ben en u gaat failliet, dan is het eerste wat ik vraag: mag ik uw inkomen en lasten zien? Je kunt nu eenmaal niet onder alle omstandigheden je recht op totale privacy behouden.” Het feit dat niet alleen de Belastingdienst, maar ook een steeds groter aantal (semi-) overheidsdiensten gerechtigd is om zonder rechterlijke tussenkomst beslag te leggen is volgens de jurist iets dat indruist tegen het rechtsgevoel. Enerzijds omdat moeilijk te verdedigen is dat aflossing van bepaalde schulden kennelijk belangrijker is dan de aflossing van andere schulden, maar ook omdat de lasten van het niet betaald worden exclusief worden gelegd bij een clubje van niet-preferente schuldeisers. Die moeten vaak vele jaren op hun geld wachten. “Goed, bij het innen van de zorgpremie zou je vanuit de solidariteitsgedachte nog een zekere preferentie kunnen verdedigen, maar *Paritas passé* beschrijft beter dan ik het kan hoezeer dit stelsel is ontspoord”, zegt De Wit. “Onlangs werd in de Kamer nog gesproken over een soort preferent loonbeslag om de alimentatie, of op zijn minst de kinderalimentatie zeker te stellen. Dus dan wordt de moeder bij wijze van spreken preferent schuldeiser ten opzichte van de vader, of omgekeerd. Het punt is: naarmate je meer preferenties creëert, wordt het instrument ook botter. Ik vind het de moeite waard om daar eens kritisch naar te kijken.”

POLITIEKE KEUZES

Op de vraag of hij van mening is dat consumenten te gemakkelijk schulden kunnen maken, antwoordt De Wit: “De huidige situatie is zeker deels ontstaan omdat er in het verleden heel gemakkelijk, of in ieder geval gemakkelijker dan nu leningen verstrekt zijn. Ze zijn nu van de televisie verdwenen, maar toen DSB nog bestond, is Nederland een tijd overspoeld met reclames van Frisia voor consumptieve

kredieten tegen idiote rentes. Daarover is toen meerdere keren gedebatteerd in de Kamer. En dat geldt ook voor hypothecaire geldleningen tot 100% of nog meer. Aan de andere kant is dat het effect van een aantal politieke keuzes en maatregelen. Kortere, sneller dalende werkloosheidsuitkeringen, lastenverzwaringen op tal van fronten, hogere huren, noem maar op. We hebben er als SP veelvuldig op gewezen dat dit door het parlement gedekte kabinetsbeleid grote problemen veroorzaakt bij veel burgers. Het is nu zelfs zo dat als je met z’n tweeën werkt, er maar weinig hoeft te gebeuren en je hebt een groot probleem.”

“Dat een steeds groter aantal (semi-) overheidsdiensten gerechtigd is om zonder rechterlijke tussenkomst beslag te leggen druist in tegen het rechtsgevoel”

De mobiele telefoon van De Wit geeft een alarmsignaal af: het is tijd voor het Kamerdebat van vandaag. Bij het weggaan zegt De Wit: “Nog even dit. Het is echt goed dat die beslagvrije voet er is, dat je in ieder geval een bestaansminimum garandeert. Ik vind eigenlijk dat het in de rede van het moderne maatschappelijk verkeer ligt dat een dergelijk bedrag ook veilig op een bankrekening moet kunnen staan zonder dat schuldeisers daar op kunnen inbreken. Ook de overheid niet.”

De beslagvrije voet...

Uit de praktijk geeft een blik in de keuken van de gerechtsdeurwaarder. Deze keer aandacht voor de ervaringen van een gerechtsdeurwaarder in de dagelijkse praktijk van de beslagvrije voet.

Door W.W.M. van de Donk, gerechtsdeurwaarder in Eindhoven

“**B**elt u gerust nog even naar kantoor als u onverhoopt nog vragen heeft”, riep ik, onderweg naar buiten. Een (volgens mij) ongecompliceerd loonbeslag wierp bij de werkgever toch wat vragen op. Ik had op kantoor aangegeven het beslag ‘onderweg naar mijn afspraak’ wel even mee te nemen en ik was al laat, dus wat ongeduldig. U weet hoe dat gaat. Maar hij gaf gelukkig niet op en belde de volgende dag, en wel met een hele rits vragen. Dat was te veel om even tussendoor te doen, dus we maakten een afspraak.

Een paar dagen later zat de hele afdeling P&O, vier man sterk, paraat, gewapend met een paar A4-tjes met vragen, uiteenlopend van simpel tot complex. Het werd een intensieve, maar genoeglijke middag. Wat schoorvoetend vroeg men of ik misschien bereid zou zijn om wat specifieke personeelsdossiers te bekijken, want mijn theoretische verhaal strookte toch niet helemaal met hun waarnemingen uit de praktijk. Zo gezegd, zo gedaan. Gelukkig konden de meeste zaken na wat toelichting of een briefje over en weer naar de beslaglegger worden opgelost.

Dit gebeurde een jaar of vijf geleden. In de periode nadien bleef ik contact houden met de werkgever, ging af en toe nog eens langs voor wat hulp en toelichting, en maakte gaandeweg ook steeds intensiever kennis met de werknemers. Gezien de aard van de organisatie (laat ik het korthedshalve kwalificeren als sociale werkvoorziening) is een relatief groot deel van de werknemers ook in de database van mijn kantoor terug te vinden. Zo ook Frank (althans, zo noem ik hem voor u). Frank was een harde werker, die zich ondanks zijn beperkingen goed staande hield. Tweemaal per jaar sprak ik hem, kwam hij met al zijn papieren netjes in een ordner, en stelden we samen met zijn werkgever de beslagvrije voet opnieuw vast. Weliswaar lagen er altijd vele beslagen, maar alle beslagleggers leken vrede te hebben met de inhoudingen. Dat zou nog jaren zo zijn doorgedaan, ware het niet dat de gezondheid van Frank achteruit ging en hij uiteindelijk arbeidsongeschikt werd. Hij kwam me nog bedanken voor de hulp, we dronken een kop koffie en ik wenste hem het beste. Mijn opdrachtgever vond het wel mooi geweest, ik sloot het dossier en verloor Frank een tijdje uit het oog.

Onlangs kwamen we elkaar toch weer tegen. Hij had zich aan de balie op mijn kantoor gemeld en ik werd even bij het gesprek geroepen om een dwangbevel aan hem te betekenen. De zoveelste van een inmiddels indrukwekkende rij bekeuringen en andere dossiertjes. Ik twijfelde sterk, ik had immers geen directe bemoeiingen

met Frank, was ook geen eerste beslaglegger meer en bovendien een volle agenda. Uit een soort mededogen trok ik me zijn lot toch weer aan. We maakten een afspraak en kort daarna zat hij voor me. Deze keer niet met een ordner, maar met een flinke stapel ongeordende papieren, waarin al snel de logo's van verschillende deurwaarders te herkennen waren, maar ook die van de fiscus en UWV. Ik houd van een uitdaging, maar deze was echt te groot. Met enige inspanning kreeg ik hem met voorrang geplaatst bij een groep voor budgetcoaching: een club vrijwilligers die orde in de financiële chaos brengt en mensen zo nodig de weg wijst in de verdere hulpverlening. We hielden contact, al was het maar omdat ik inmiddels weer een aantal zaken ter incasso op hem had... Stukje bij beetje werd het verhaal duidelijk.

Eenmaal volledig afgekeurd was het sociale vangnet van de werkomgeving weggevallen. Uit boosheid, teleurstelling of schaamte, wat daar ook van zij, maar hij zocht zijn oud-collega's ook niet langer meer op en werd geheel op zichzelf aangewezen. Hij begon wat minder goed voor zichzelf te zorgen en de financiële huishouding bleek een te grote uitdaging. Binnen twee maanden was hij het overzicht kwijt, groeide de stapel ongeopende enveloppen en daarmee de wanorde. Werkelijk ontluisterend hoe snel dat dan gaat. Gelukkig meldde zijn coach (een geboren optimist) mij dat de situatie niet echt uitzichtloos was. Een aantal schuldeisers bleek echter toch zo ongeduldig dat er alweer twee beslagen op de uitkering lagen. De beslagvrije voet kwam mij bekend voor, het welbekende normbedrag voor een alleenstaande. De collega die met de verdeling was belast paste desgevraagd netjes de verhogingen toe en de inhoudingen op de uitkering daalden daarmee.

Maar sprookjes bestaan niet, en het verhaal is hiermee niet afgelopen. Goede wil is mooi, maar onvoldoende om direct alle opgelopen schulden te vereffenen. Schuldeisers lieten hem niet met rust en de ene na de andere meldde zich. De onvermijdelijke bronheffing werd door het CVZ al snel toegepast. Vervelend, maar geen ramp nu de verdelend deurwaarder de beslagvrije voet weer ophoogde. Als gevolg daarvan bleef er maar weinig beslagruimte over. Totdat op een goed moment Franks coach meldde dat de ontvangen maandelijkse betaling fors lager was. Er bleek zich weer een beslaglegger gemeld te hebben die in zijn proces-verbaal als beslagvrije voet het bekende normbedrag had opgenomen, zonder de verhogingen dus. Het was indertijd de eerste keer dat ik op dit fenomeen stuitte. Inmiddels is wel bekend dat het UWV als richtlijn hanteert dat de laagste beslagvrije voet moet worden

■ UIT DE PRAKTIJK

gehanteerd. De laatste beslaglegger was zich van geen kwaad bewust, maar bleek snel bereid tot de meest praktische oplossing. De verdelend deurwaarder was zich evenmin van enig kwaad bewust, want die kreeg al helemaal geen inhoudingen meer. Er bleek zich een gemeente gemeld te hebben met een weliswaar zeer geringe vordering voor een lokale belasting, die de verdeling weer doorbrak. Zonder ze allemaal over één kam te willen scheren: deze deurwaarder was er vol van overtuigd dat de beslagvrije voet 90% van het inkomen is. Punt.

Wie A zegt moet ook B zeggen. Nu ik me Franks lot eenmaal had aangetrokken kon ik hem niet zomaar aan zijn lot overlaten en heb na ettelijke mails over en weer uiteindelijk een correcte beslagvrije voet kunnen bewerkstelligen. Het mocht niet baten. Frank zit inmiddels in de wettelijke schuldsanering. En ja, het gaat gelukkig goed met hem.

Heeft u interessante en relevante praktijkcases die uitgelicht kunnen worden in het vakblad de Gerechtsdeurwaarder? Mail ons via kbgv@kbgv.nl.

Roessen & Roessen

bedrijfsdiensten bv

Totaalpakket ontruiming, woningschoonmaak en opslag inboedels

- Geen annuleringskosten.
- Overname van aansprakelijkheidsrisico van opslag en vernietiging van inboedels.
- Digitaal aan- en afmelden van ontruiming met behulp van een volledig geautomatiseerd planningsprogramma.
- Grote speler in de branche, met 4.400 ontruiming per jaar, waarvan 62,5 % met woningreiniging en 38% met opslag inboedel.
- Landelijke dekking, ideaal voor kantoren met meerdere vestigingen.
- Vast, met verklaring omtrent goed gedrag, eigen personeel. Snel en flexibel inzetbaar in ploegen met voorman.
- Bewaakte opslaglocatie met gesloten en verzegelbare containers voor de opslag van inboedels en in beslag genomen goederen.

Per 1 juni 2012 zijn wij ook MVO gecertificeerd!

Berkelse Poort 9 • 2651 JX Berkel en Rodenrijs
T 079-3632060 • F 079-3632065 • E info@roessen.nl
www.roessen.nl

De Horeca Opkoper

Snel, discreet en tegen een goede prijs...

- 24 uur afhandeling service...
- eigen technische en logistieke dienst, evt. bezemschoon...

info@dehorecaopkoper.nl
Tel. 0355 880 883

06 52 641 582
Industrieweg 48
3762 EK, SOEST

<http://www.dehorecaopkoper.nl>

Een eerste kennismaking met het preadvies

Al geruime tijd klinken geluiden dat de regeling van de beslagvrije voet te wensen overlaat. Omdat de berekening van de beslagvrije voet soms tamelijk ingewikkeld is, valt voor de justitiabele (c.q. degene die deze bijstaat) niet eenvoudig te controleren of de gemaakte berekening klopt.

Daar komt bij dat er diverse websites zijn die een rekenprogramma kennen, maar die komen niet altijd tot hetzelfde bedrag. Dit alles is voor het bestuur van de KBvG aanleiding geweest om het onderwerp serieus te laten bestuderen opdat meer duidelijkheid ontstaat. Een aantal deskundigen van binnen en buiten de beroepsgroep is gevraagd te adviseren en hun advies is uitgemond in een preadvies met als titel 'Naar een nieuwe beslagvrije voet. Vereenvoudiging in een tweetrapsraket', dat op 30 juni gepresenteerd zal worden. In deze bijdrage wordt het preadvies op hoofdlijnen besproken.

Door mr. J. Rijdsdijk en prof. mr. A.W. Jongbloed

EEN BREDE CONTEXT

In het preadvies worden allereerst de contouren van het derdenbeslag en de plaats van de beslagvrije voet daarin geschetst. Zo zijn vragen en knelpunten van derdenbeslagrechtelijke aard in kaart gebracht die zich ook bij de toepassing (en de berekening) van de beslagvrije voet kunnen voordoen. Opgemerkt wordt dat de beslagvrije voet moet worden gezien in het kader van het derdenbeslag als verhaalsbeslag. Stilgestaan wordt bij de vraag in hoeverre beslag mogelijk is op bestaande en toekomstige geldvorderingen (kan al beslag worden gelegd op toekomstig loon?), de gevolgen van een eventueel faillissement van de derde-verkrijger voor de beslaglegger, de verklaringplicht van artikel 476a Rv en tot slot bij de verhouding tussen derdenbeslag en wilsrechten, opschortingsrechten en verrekening.

Ook komen de voorgeschiedenis van de beslagvrije voet (de periode van circa 1800 tot 1981) en de sociaal-maatschappelijke context van de afgelopen dertig jaar aan de orde. Het lijkt voor velen vanzelfsprekend dat de regeling van de beslagvrije voet aansluit bij de hoogte van de WWB-uitkering (zijnde 90% van de voor de schuldenaar toepasselijke bijstandsnorm), maar pas na

een lange parlementaire voorgeschiedenis werd begin twintigste eeuw (toen de arbeidsovereenkomst wettelijk werd geregeld¹) voor het eerst voorzien in een beperking op het beslag op loon onder de werkgever en de genoemde koppeling kwam pas in 1981 tot stand, waardoor de beslagvrije voet in het kader van de socialezekerheidswetgeving werd geplaatst.² In het preadvies zijn de diverse ontwikkelingen beschreven en wordt de beslagvrije voet bekeken in het licht van de verzorgings-, de welvaarts- en de participatiestaat. Daarmee wordt een stevig fundament gelegd voor de verdere bespreking van het onderwerp.

RECHTSVERGELIJKING

Slechts door rechtsvergelijking kan het eigen rechtssysteem op de juiste waarde worden geschat en kan worden beoordeeld of een ander systeem c.q. een andere 'inkleuring' van dat systeem tot een beter resultaat leidt. Zo is het mogelijk dat elders is gekozen voor een minder gedetailleerd systeem waarbij dan de vraag moet worden gesteld in hoeverre dat tot onredelijke oplossingen leidt. Een pluspunt zou kunnen zijn dat het voor de schuldenaar eenvoudiger is na te gaan welk bedrag van toepassing is en of in de berekening een fout is gemaakt. Een minpunt zou kunnen zijn dat bepaalde

¹ Wet van 13 juli 1907, *Stb.* 1907, 193.
² Wet van 11 maart 1981, *Stb.* 1981, 111.

groepen eerder ‘in de knel’ komen, omdat geen rekening wordt gehouden met de daadwerkelijke situatie maar wordt gewerkt met forfaits.

In het preadvies wordt de Nederlandse regeling vergeleken met die in 24 andere Europese landen. Gekozen is voor een uitgebreide(re) inhoudelijke bespreking van de beslagvrije voet in de omsringende landen. Het betreft een bespreking van het recht in landen ten zuiden (België en Frankrijk), ten oosten (Duitsland) en ten westen (Engeland, Wales en Schotland) van Nederland.³ Dat aan deze landen uitgebreid aandacht wordt besteed heeft er ook mee te maken dat het daar geldende recht niet te ver van de Nederlandse situatie af staat, zodat mag worden verwacht dat daarin de nodige aanknopingspunten te vinden zijn. Een belangrijke vraag daarbij is: wat kan de Nederlandse wetgever c.q. rechter leren van het recht in deze landen? Daarmee is tevens verklaard waarom de meeste aandacht uitgaat naar België: buurland, vergelijkbaar rechtstelsel, zelfde taal en de meeste informatie beschikbaar.

Daarnaast is aandacht besteed aan tal van andere landen omdat daar vaak recente(re) wetgeving is ingevoerd en soms meer aandacht wordt besteed aan de beslagvrije voet in het licht van de sociale zekerheid. Interessant is dat in sommige landen, zoals Duitsland, Frankrijk en Spanje, gewerkt wordt met een gefragmenteerd stelsel waarbij verschillende percentages per inkomenschaal gelden: hoe hoger het inkomen des te meer kan in beslag worden genomen.

DE HUIDIGE STAND VAN HET RECHT

In het preadvies wordt ook uitvoerig ingegaan op de huidige regeling van de beslagvrije voet. Daarbij is aandacht besteed aan de relevante literatuur en rechtspraak alsook aan de verschillen in inzicht die in de praktijk bestaan aangaande de toepassing van de regeling. In hoeverre wordt toepassing gegeven aan de uitgangspunten van artikel 3:276 BW (“Tenzij de wet of een overeenkomst anders bepaalt, kan een schuldeiser zijn vordering op alle goederen van zijn schuldeiser verhalen”) en artikel 435 lid 1 Rv (“Het staat de executant vrij te gelijktijdig beslag te leggen op alle voor verhaal vatbare goederen, waartoe hij bevoegd is zijn vordering te verhalen”)? En welke nuancering biedt artikel 6:2 BW, waarvan het eerste lid bepaalt dat schuldeiser en schuldenaar zich jegens elkaar hebben te gedragen overeenkomstig de eisen van redelijkheid en billijkheid?

Daarbij komt niet alleen de beslagvrije voet zoals geregeld in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan de orde, maar ook andere regelingen komen aan bod, zoals de voorlopige belastingteruggave, sociale uitkeringen, pensioenen, lijfrente en uitkeringen van lijfrentespaarverzekering en verzekeringsuitkeringen, alimentatie, de uitkeringen aan oorlogsgetroffenen en de bezoldiging van ambtenaren. Ook passeren de overheidsvordering (art. 19 IW 1990), de terugvordering in de socialezekerheidswetgeving (art. 60 Wwb), de bestuursrechtelijke premie (art. 18f Zvw) en het Vrij te laten bedrag in het kader van de schuldsanering (art. 295 lid 2 en 3

³ De landen die op hoofdlijnen worden besproken, zijn: Azerbeidzjan, Bulgarije, Estland, Georgië, Griekenland, Hongarije, Letland, Litouwen, Moldavië, Noorwegen, Polen, Portugal, Roemenië, Servië, Slovenië, Spanje, Tsjechië en Zweden.

Fw) de revue. De conclusie die aan de hand van deze besprekingen kan worden getrokken, is dat het door de beslagvrije voet gegerandeerde bestaansminimum, uitgezonderd de Wsnp, in andere wetgeving onder druk staat.

Een principiële discussie zou dan ook gevoerd moeten worden over de vraag in hoeverre een inbreuk op dit bestaansminimum toelaatbaar is. Daarvoor valt wel iets te zeggen als er sterke vermoedens zijn dat de schuldenaar een hoger inkomen heeft dan hij aangeeft en via de officiële kanalen kan worden achterhaald. De schuldenaar is dan niet te goeder trouw en – als het vermoeden juist is – zal hij in feite toch nog steeds over voldoende inkomsten beschikken om een zeker bestaansminimum te kunnen garanderen. Een inbreuk op het bestaansminimum bij wijze van sanctie, maar zonder aanwijzingen dat de schuldenaar inkomsten aan het verhaal van zijn schuldeiser(s) onttrekt, lijkt echter dubieus en strijdig met de basisgedachte dat voor een ieder een zeker bestaansminimum beschikbaar moet zijn. Bovendien versterken dergelijke bevoegdheden de rechtsongelijkheid tussen de diverse schuldeisers, terwijl juist het uitgangspunt van de gelijkheid van schuldeisers zoveel mogelijk gehandhaafd en gewaarborgd zou moeten blijven.⁴

VOLDOENDE DRAAGVLAK

Het spreekt voor zich dat de voorstellen die gedaan worden in vruchtbare aarde moeten vallen. In het preadvies komt daarom een voor de KBvG belangrijke groep personen c.q. organisaties uit de politiek en de praktijk aan het woord over een mogelijke herziening van de beslagvrije voet. Behalve de mening van Tweede Kamerleden is ook de mening gepeild van vertegenwoordigers van belastingdienst, gemeenten, Bureau Nationale ombudsman, Bureau Wsnp, NVVK, SVB, UWV en Vereniging Eigen Huis. Daarmee werd duidelijk welke problemen in de praktijk bestaan en welke oplossingen op voldoende draagvlak kunnen rekenen.⁵

Dat draagvlak moet ook bestaan onder gerechtsdeurwaarders. Een belangrijke vraag is daarom: hoe denkt de beroepsgroep zelf over de beslagvrije voet? Dat is een belangrijke vraag, omdat in 2013 met enige regelmaat het geluid klonk dat de beslagvrije voet schuldenaren niet langer een bestaansminimum zou garanderen, doordat de samenleving sinds de inwerkingtreding van de regeling steeds complexer is geworden. In het preadvies komt de beroepsgroep zelf (ongeveer de helft van de KBvG-leden reageerde zodat sprake is van een representatieve opinie) aan het woord over een vereenvoudiging van de artikelen 475b-g Rv en wordt ook ingegaan op de afwikkeling van het derdenbeslag (art. 478 Rv), mede in relatie tot preferente vorderingen.

⁴ Dat is allang niet meer het geval. Volgens Huls is de paritas creditorum totaal versplinterd; *de Gerechtsdeurwaarder* 2014, nr. 1, p. 14.

⁵ De informatieverplichting van de schuldenaren wordt door de politiek als het grootste knelpunt van de huidige regeling gezien. De organisaties uit de praktijk vinden net als de politiek dat de informatieverplichting van de schuldenaar niet voldoet, maar zij gaan nog een stapje verder: buiten het feit dat dit knelpunt – in hun ogen het grootste hiaat van de huidige regeling – moet worden opgelost, zouden zij ook graag zien dat de regeling wordt vereenvoudigd. De ene organisatie gaat daarbij verder dan de andere: sommigen pleiten voor het verminderen van het aantal variabelen, andere zouden het liefst werken met vaste normbedragen en een enkeling wil, onder het motto van ‘maximale transparantie’, zelfs zo ver gaan dat iemands beslagvrije voet simpelweg uit een tabel kan worden afgeleid; Rijsdijk, Jans & Feikema 2014 (red.), *Naar een nieuwe beslagvrije voet. Vereenvoudiging in een tweetrapsraket*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2014.

Het blijkt dat het merendeel van de respondenten (70%) vindt dat de werking van de beslagvrije voet in de praktijk te wensen overlaat. Zij ervaren de toepassing van de beslagvrije voet als ingewikkeld en signaleren een aantal problemen die het gevolg zijn van enerzijds onvolkomenheden in de regeling zelf en anderzijds in het systeem van het executie- en beslagrecht en het invorderingsrecht. Een kleine minderheid (29%) is daarentegen positief over de werking van de beslagvrije voet. Zij geven aan de systematiek van de regeling logisch te vinden: artikel 475d Rv moet in een vaste volgorde worden doorlopen om de beslagvrije voet te kunnen berekenen. Al bestaat in de praktijk wel discussie over de vraag welke volgorde dat zou moeten zijn. Daarnaast bestaan er rekenprogramma's die kunnen helpen bij het uitrekenen van de beslagvrije voet.

EEN TWEETRAPSRAKET

Omdat wetgeving een complex en vaak langdurig proces is, worden twee oplossingen gepresenteerd. Een oplossing voor de korte termijn, omdat van belang is dat binnen afzienbare termijn meer inzichtelijk wordt hoe de beslagvrije voet wordt berekend. Dit kortetermijnmodel heeft tot doel binnen de bestaande maatschappelijke context de praktische toepasbaarheid van de beslagvrije voet te verbeteren. Met name de voorgestelde aanpassingen van artikel 475g Rv⁶ en het nieuwe artikel 475ga Rv⁷ moeten daaraan bijdragen.

Voor de lange(re) termijn moet de wetgever meer structurele herzieningen voorbereiden om het huidige stelsel te vereenvoudigen. Die veranderingen kunnen niet los worden gezien van andere aan te brengen wijzigingen waarbij andere departementen zijn betrokken. Te wijzen valt op onder meer de plannen om de belastingwetgeving te herzien (vgl. rapport van de commissie-Van Dijkhuizen⁸) en om fraude met toeslagen uit te bannen (ook al blijkt de introductie van een huishoudentoeslag⁹ op de korte termijn niet mogelijk).¹⁰ In dat kader worden zes aanbevelingen gedaan aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid:

1. Vervang het huidige ingewikkelde systeem van aanknopings bij de veelheid aan toepasselijke bijstandsnormen door een progressief staffelsysteem.
2. Vervang de opsomming van periodieke inkomsten waaraan een beslagvrije voet is of kan worden verbonden door een omschrijving, die in de plaats komt van artikel 475c Rv en het voorgestelde artikel 475e lid 1 Rv.

6 Een van de aanpassingen in dit artikel ziet op een verduidelijking en een doelmatiger regeling van het gebruik van het burgerservicenummer door de gerechtsdeurwaarder in verband met de beslagvrije voet; idem, p. 317 en 318.

7 In dit artikel wordt voorgesteld de informatieverzekering door de gerechtsdeurwaarder te verbeteren; idem, p. 318-320.

8 *Naar een activerender belastingstelsel*, Eindrapport, Commissie inkomstenbelasting en toeslagen, Van Dijkhuizen e.a., juni 2013.

9 In de huishoudentoeslag zullen de huidige zorgtoeslag, het kindgebonden budget, de huurtoeslag en een ouderentoeslag worden samengevoegd tot een toeslag per huishouden.

10 Het aanvankelijke plan was de huishoudentoeslag vanaf 2015 gefaseerd in te voeren; *Miljoenennota 2014*, p. 75 e.v., te raadplegen via: www.rijksfinancien.nl/fbcontent.ashx/downloads/Miljoenennota_2014.pdf#page=75. Inmiddels is door geconstateerde uitvoerbaarheidsproblemen de implementatie tot nader te bepalen tijdstip uitgesteld; brief van 14 april 2014 van de minister van SZW en de staatssecretaris van Financiën aan de Tweede Kamer over de huishoudentoeslag, te raadplegen via: www.rijksoverheid.nl/ministeries/szw/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/04/14/kamerbrief-over-de-huishoudentoeslag.html.

3. Heroverweeg artikel 45 Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen.
4. Tref een regeling waardoor tot aan de beslagvrije voet geen verhaal kan worden genomen op een bankrekening waarop de schuldenaar zijn periodieke uitkeringen ontvangt.
5. Verbeter de samenhang tussen de algemene beslagregels en de bijzondere incassobevoegdheden van de overheid.
6. Belast de gerechtsdeurwaarder die de leiding heeft bij de inning in geval van samenlopende beslagen (art. 478 Rv), ook met de vaststelling van de beslagvrije voet ten behoeve van de andere beslagleggers.

De KBvG meent met dit preadvies duidelijk te hebben gemaakt dat de huidige regeling aanpassing behoeft. Er worden mogelijkheden aangedragen om tot een wijziging te komen op korte en langere termijn, zodat de Nederlandse wetgeving op dit punt meer in de pas loopt met de buitenlandse. Uiteraard spelen rechtspolitieke overwegingen daarbij een rol, maar met dit preadvies wordt in ieder geval een aanzet tot de discussie gegeven en in het preadvies kunnen argumenten worden gevonden voor die discussie. Het is nu aan de wetgever om een vervolg te geven aan dit preadvies!

Zelfstandigheid

Met een beslagvrije voet van 90% van de bijstandsnorm is niets mis, maar het moet wel een harde ondergrens zijn, stellen Foort van Oosten, portefeuillehouder Veiligheid en Justitie, en Sjoerd Potters, portefeuillehouder Sociale Zaken, van de VVD-fractie. Die ondergrens dient óók door de overheid te worden gerespecteerd. Maar wat meer aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van de schuldenaar zou in het debat geen kwaad kunnen.

Uit een enquête van de KBvG blijkt dat gerechtsdeurwaarders de regeling van de beslagvrije voet als zeer complex betitelen. Wat vindt u van het idee om de regeling, in het bijzonder artikel 475d Rv, te vereenvoudigen?

Van Oosten: “De wet is zoals hij is en ik zie er niet direct heil in om die nu te gaan wijzigen. Al zal ik mijn verantwoordelijkheid als Kamerlid uiteraard nemen als ik signalen krijg dat aanpassingen echt noodzakelijk zijn. Mijn indruk is dat deurwaarders vooral moeite hebben om

het volledige financiële plaatje op tafel te krijgen en dat dit niet zelden komt omdat de beslagene zelf geen deugdelijke boekhouding voert of willens en wetens niet alle informatie verstrekt die nodig is. Ik vind dat we van mensen die wel in staat zijn om geld te lenen en verplichtingen aan te gaan, ook mogen verwachten dat ze bij-

kun je leren

houden waar en hoeveel verplichtingen ze zijn aangegaan. En dat ze daar desgevraagd openheid van zaken over geven.”

Potters: “Dat ben ik wel met Foort eens – mensen moeten veel meer regie nemen over hun eigen financiële huishouding. Vaak zie je schoendozen vol papie-

ren over leningen die zijn aangegaan en brieven die niet zijn opengemaakt ... daar ligt echt een verantwoordelijkheid van de schuldenaar om daarover ook eerlijk te zijn.”

De beslagvrije voet heeft als doel om het bestaansminimum te waarborgen, wat

ongeveer 90% van de bijstandsnorm is. Acht u dat genoeg om, zoals artikel 11 WWB het omschrijft: “in de noodzakelijke kosten van bestaan te voorzien”?

Potters: “Even los van de rekenmethode - want ik zie ook wel dat die heel ingewikkeld is – vind ik die 90%-norm een hele legitieme norm. En wel omdat we

diezelfde norm ook hanteren voor uitke- ringsgerechtigden die zich niet aan andere regels houden. Als je in de bijstand zit en je maakt schulden, moet je voelen dat dat financiële consequenties heeft. Het is een verkeerd signaal dat je als bijstandsgerech- tigde schulden kunt maken zonder daar iets van te merken. Een zekere prikkel is nodig.”

“Van mensen die in staat zijn om geld te lenen en verplichtingen aan te gaan mag verwacht worden dat ze bijhouden waar en hoeveel verplichtingen ze zijn aangegaan”

In Paritas passé wordt beschreven dat het bestaansminimum steeds vaker onder druk komt te staan, door een toenemend aantal bijzondere bevoegdheden van schuldeisers. Met name de overheid heeft zich in de loop van de tijd veel bevoegdheden toegekend naar de mening van de onderzoekers. Wat vindt u daarvan?

Van Oosten: “De hoofdregel (in het ver- haalsrecht) luidt dat een schuldenaar met zijn gehele vermogen instaat voor de beta- ling van zijn schulden, maar we weten ook dat als schuldeisers beslag mogen leggen op het volledige inkomen dit tot nog grotere problemen leidt. Dus de beslagvrije voet als gegarandeerd minimum staat wat de VVD betreft niet ter discussie. Die hoofdregel leidt vanzelf tot het onderwerp dat als gevolg van die schuldeisers met bijzondere bevoegdheden mensen uiteindelijk onder die 90%-norm terecht komen. We hebben die discussie in de Tweede Kamer gevoerd, en ook wij als VVD hebben vanuit ons libe- raal uitgangspunt van sociale rechtvaardig- heid gezegd: dit kan niet. Enigszins tot ver- bazing van de andere partijen overigens. De conclusie is nu: overheden moeten intern hun richtlijnen nakijken. Ik heb begrepen dat de Belastingdienst dat nu ook aan het doen is en beter gaat kijken naar wat nu precies de beslagvrije voet is. Bij het CJIB schijnt dat weer iets lastiger te liggen. Hoe dan ook, het staat nu wel op de agenda.”

Potters: “We hebben natuurlijk niet voor niets in de wet die 90%-norm opgenomen. Niet alleen wij, ook Fred Teeven, ook Jetta Klijnsma, iedereen wil die ondergrens hanteren. Iets anders: ik zie het wel als een taak van de deurwaarders om mensen goed te informeren over het bestaan van die norm en ik vind ook dat ze de eerst aangewezen zijn om aan de bel te trekken als een schuldenaar ‘door het ijs zakt’. Ze zijn immers openbaar ambtenaar. En mis- schien ter aanvulling op wat Foort zei: het feit dat de overheid zo dominant is bij het leggen van beslagen betekent ook dat er voor concurrente schuldeisers – zeg maar de gewone middenstanders – doorgaans niets meer overblijft. Dat zijn wel de men- sen waar onze economie op draait. Dat zegt toch wel iets over de stevige machts- positie die de overheid heeft. Ik heb er enige moeite mee dat de overheid zichzelf die positie kan geven. Daar moet je mijns inziens terughoudend mee zijn.”

Eén van de oorzaken dat het bestaansmi- nimum in relatie tot de beslagvrije voet niet altijd gegarandeerd is, is dat in de praktijk meerdere instanties de beslagvrije voet vaststellen, met een soms heel verschillende uitkomst. Is het beter als dit in handen van één instantie zou worden gelegd, die dan ook kan waken over het bestaansminimum?

Van Oosten: “Ik heb begrepen dat de KBvG samen met het ministerie van Veiligheid en Justitie aan de totstandkoming van een beslagregister werkt. Wanneer dat er eenmaal is, kan een gerechtsdeurwaar- der eenvoudig zien of een of meerdere collega’s beslag hebben gelegd en kan hij eventueel van het leggen van beslag afzien, als daardoor het bestaansminimum van de schuldenaar onder druk komt te staan. Dit lijkt mij de plek waar je een eventuele beslagvrije voet zou kunnen berekenen en registreren, maar dat kan ik nu onvoldoen- de overzien. Voorop staat dat een dergelijk register mensen die schulden maken niet van de plicht ontslaat om ook zelf bij te houden wat je hebt gedaan.”

Potters: “Ik zie zo’n register ook als een goede eerste stap, maar je moet daarna niet stoppen met denken. Een mogelijk nadeel aan al die registers, systemen en derden die allerlei berekeningen maken is dat schuldenaren heel passief kunnen worden en denken: “ze kloppen wel aan de

deur als het niet goed is.” Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Ik heb zelf ook veel met schuldhulpverlening gewerkt en de crux is dat je mensen leert met hun schulden om te gaan. Dat kan betekenen dat je lang bezig bent met afbetalen, maar dat je daarna wel weer een normaal financieel huishouden kunt runnen. De discussie zou moeten gaan over: hoe kun je er nu voor zorgen dat mensen zich sneller bewust zijn van hun financiële positie en van de dingen die fout gaan. Hoe kunnen we beter samenwerken om signalen eerder op te pikken? Als iemand zijn energiere- kening niet betaalt, is dat niet alleen een signaal voor het energiebedrijf, maar moet ook de gemeente in actie komen. Niet om ze te pampieren, maar om ze te helpen het taboe te doorbreken en het hebben van schulden bespreekbaar te maken, om ze te leren om financiële verantwoordelijkheid te nemen.”

“De discussie zou moeten gaan over de vraag: hoe kun je er nou voor zorgen dat mensen zich sneller bewust zijn van hun financiële positie?”

Van Oosten: “Er is veel extra geld naar schuldhulpverlening gegaan de afgelopen jaren. Wat ook wel logisch is, want door de crisis zijn meer mensen in de schulden terecht gekomen. Alleen: als de crisis straks voorbij is, dan zie je nog steeds diezelfde groep die in de schulden zit. Want voor een groot deel is het gewoon een verkeerde levenswijze. Daarover moeten we gewoon eerlijk zijn...”

Potters: “Zelfstandigheid kun je leren. Het ergste wat je kunt doen is constant aan symptoombestrijding doen. Dus ja, we leren jou weer zelfstandig te zijn, maar het is uiteindelijk wel je eigen verantwoorde- lijkheid.”

De berekening van de beslagvrije voet: een ingewikkeld dossier

Op 20 november 2013 kwamen op uitnodiging van de KBvG vertegenwoordigers van gemeenten, UWV, Belastingdienst en tal van maatschappelijke belangenorganisaties bij elkaar om te spreken over de knelpunten bij de toepassing van de beslagvrije voet. Een verslag van een ronde tafel die vooral duidelijk maakte dat het KBvG-initiatief om tot een nieuwe regeling te komen breed wordt gesteund.

De ronde tafel onder voorzitterschap van hoogleraar executie- en beslagrecht Ton Jongbloed en KBvG-bestuurslid Oscar Jans viel in twee delen uiteen. Tijdens de eerste sessie werd de praktische werking van de beslagvrije voet (verder: bvv) onder de loep genomen en werden de knelpunten in kaart gebracht. Na de pauze werden er vooral concrete ideeën over en voorstellen voor een herziening van de regeling besproken. De middag werd afgerond met een open discussie waaraan ook de toehoorders een bijdrage konden leveren. Peter Kuus, juridisch adviseur bij de afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Utrecht, zag vier belangrijke knelpunten. Om te

beginnen is de berekening van de bvv complex, mede omdat er gebruik wordt gemaakt van informatie die door de schuldenaar moet worden aangeleverd, zoals inkomen van een partner, woonlasten en zorgpremie. Deze individualisering levert een bewerkelijk proces op.

Daarnaast noemde Kuus de bijzondere bevoegdheden van bepaalde schuldeisers om rechtstreeks beslag te leggen op de zorg- of huurtoeslag. Als beslag is gelegd op bijvoorbeeld de zorgtoeslag, mag die niet langer worden betrokken in de vaststelling van de ophogingscomponent voor zorgtoeslag, aldus Kuus.

MUTATIEGEVOELIGHEID

Bovendien kan de hoogte van de bv per beslaglegger verschillen: als de gemeente voor de verrekening van een eigen vordering bij een klant in een uitkerings situatie de beslagruimte heeft bepaald, komt het regelmatig voor dat door een deurwaarder of andere beslaglegger een lagere bv wordt gehanteerd. Reden daarvoor is volgens Kuus dat (al dan niet bewust) geen rekening wordt gehouden met de verschillende ophogingscomponenten.

Kuus concludeerde tot slot dat als gevolg van de toerekening van de ophogingscomponenten, al dan niet in combinatie met reeds gelegd beslag op de toeslagen en de inning van de zorgpremie door middel van bronheffing, bij de inkomens op of net boven bijstandsniveau, doorgaans vrijwel geen beslagruimte aanwezig is.

Zijn collega Eelco Bruinsma van de gemeente Rotterdam wees er op dat dit laatste in strijd is met de bedoeling van de wetgever. Volgens hem blijkt uit de wetshistorie dat de wetgever aanvankelijk, ook bij inkomens op minimumniveau, een zekere aflossingscapaciteit heeft willen veiligstellen. Bruinsma somde vervolgens nog een aantal aanvullende knelpunten op, waaronder de mutatiegevoeligheid. De hoogte van de bv verandert minimaal twee keer per jaar als gevolg van wijzigingen in uitkeringsnormen, woonlasten en premies. Dat maakt geautomatiseerde berekening onmogelijk. Volgens Bruinsma zijn zowel schuldeisers (en hun deurwaarders!) als schuldenaren te passief: zij benutten de wettelijke mogelijkheden om de beslagvrije voet juist te laten berekenen niet (voldoende). Tot slot is het weinig praktisch dat er twee regelingen naast elkaar bestaan (de bv en het Vrij te laten bedrag (verder: Vtlb)).

HOGЕ WOONLASTEN

Volgens Karin Boog van de Vereniging Eigen Huis houden bestaande regels omtrent het vaststellen van de bv onvoldoende rekening met de hypotheeklasten. De berekening geschiedt immers op basis van art. 475d Rv en de normpercentages zoals vastgesteld door het ministerie van Veiligheid en Justitie. De woonkosten die in de berekening worden betrokken, zijn volgens Boog gebaseerd op een (sociale) huurwoning en niet op een koopwoning. Boog wees erop dat er binnen de bv vanuit wordt gegaan dat het mogelijk moet zijn om € 194 te kunnen betalen aan maandelijkse woonlasten. Voor tweepersoonshuishoudens mogen deze woonlasten met € 257 per maand worden verhoogd. Dit is vaak veel te weinig voor een huiseigenaar, die hierdoor nog verder in de problemen komt. Ook Katrijn van Weegberg van Bureau Wsnp wees erop dat bij de berekening van de bv niet altijd rekening wordt gehouden met de werkelijke woonlasten. Steeds meer schuldenaren hebben hoge woon- of hypotheeklasten. Zij kunnen met toestemming van de rechter-commissaris weliswaar een extra correctie voor de woonlasten krijgen in de Vtlb-berekening, maar niet binnen de bv. Daar geldt dat maximaal het bedrag gecorrigeerd wordt overeenkomstig de huurtoeslag van iemand met een inkomen op bijstandsniveau. Het feit dat mensen met een hoger inkomen niet in aanmerking komen voor goedkopere woonruimte, maakt dat zij de facto in de knel komen.

WEINIG RESPECTVOL

Volgens Karin Stoffels-Montfoort van de NVVK begint het zich te wreken dat de huidige wetgeving is gemaakt in vroeger tijden toen er nog sprake was van een kostendekkende huurtoeslag, van vaste gezinspatronen en van vaste loondienstverbanden met relatief

stabiele inkomens en zaken als zorgtoeslagen, heffingskortingen en gedifferentieerde incassotrajecten van overheidsorganen nog moesten worden uitgevonden. De tijden zijn sindsdien veranderd. Volgens Stoffels-Montfoort is het dan ook zaak weer te zoeken naar een begrijpelijk en eenvoudiger instrument dat recht doet aan de essentie en oorsprong van de gedachte achter de bv.

Ook Stoffels-Montfoort ziet als één van de grote knelpunten dat art. 475 Rv is gekoppeld aan de Wet op de huurtoeslag. Hoewel de NVVK geen voorstander is van onbeperkte correctie van alle woonlasten, is de situatie nu doorgeslagen naar de andere kant zodat weinig mensen vanuit de bv voldoende middelen hebben om hun woonlasten te kunnen voldoen.

De brancheorganisatie voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren constateert bovendien dat er in onvoldoende mate rekening wordt gehouden met onvermijdelijke kosten van een schuldenaar, zoals het eigen risico, alimentatie en de kosten voor kinderopvang. Dat maakt het vrijwel onmogelijk om binnen de grenzen van de bv geen nieuwe schulden te laten ontstaan. Dit geldt in nog sterkere mate voor de nieuw groep schuldenaren met een voorheen hoger inkomen en/of eigen huis.

Ruud Nicolaas van de SVB constateerde dat om meerdere redenen de kracht van de bv ondermijnd is geraakt. Niet alleen blijkt een aantal gerechtsdeurwaarders weinig respectvol om te gaan met de beslagvrije voet, ook de overheid en de rechterlijke macht frustreren het uitgangspunt van de regeling. Ook blijkt de overheid in sommige situaties de door haar zelf gegarandeerde beslagvrije voet te negeren en een niet-preferente boete te vermommen als een (30/130e) deel van de bestuursrechtelijke premie die naar haar aard wel preferent is. De verschillende berekeningsmethoden (bv en Vtlb) zorgen nog eens voor extra misstanden, aldus een kritische Nicolaas.

ONDERZOEKSP LICHT

Na de pauze werden een aantal oplossingsrichtingen verkend. Maarten Bockting van de LOSR pleitte voor een combinatie van een landelijk beslagregister (inclusief de registratie van overheidsverrekeningen) en een onafhankelijk beslaginstituut – een soort inlichtingenbureau dat de bv vaststelt op basis van een berekeningswijze.

Marja Ververs van de gemeente Den Haag opperde de mogelijkheid te onderzoeken of de beslagvrije voet die door de gemeente is vastgesteld automatisch zou kunnen worden overgenomen door deurwaarders en andere partijen. Ook pleitte zij voor een wettelijke bepaling, die niet alleen uitgaat van een actieve opstelling van de schuldenaar maar ook van een onderzoeksplicht voor de deurwaarder om de componenten voor de berekening van de bv bij de schuldenaar te achterhalen. Ook het vastleggen van de bv in een centraal register zou een positieve uitwerking hebben, uiteraard onder de voorwaarde van borging van veiligheid en privacy. Ook haar collega Marcel Thijssen van de gemeente Amsterdam pleitte ervoor om een landelijk beslagregister voor alle incasso-vorderingen in te stellen zodat kosten voor de burger niet te sterk oplopen en er correctie plaats kan vinden tussen de verschillende schuldeisers. De gemeente Amsterdam staat, zo liet Thijssen weten, ook volledig achter de andere aanbevelingen uit het rapport *Paritas passé*. Zo zou de gemeente graag zien dat de bronheffing en bestuursrechtelijke premie worden afgeschaft en de boete

wordt omgezet in een regeling om de schuld af te betalen. Ook pleitte Thijssen voor een algeheel beslagverbod op toeslagen (inclusief de huidige verrekening door de Belastingdienst) zodat schuldenaren niet meer onder de beslagvrije voet kunnen uitkomen. Ook een eenvoudigere berekeningswijze van de bvz zou zijn inziens bijdragen aan een goede handhaving in de praktijk.

Hans Kappen van de Belastingdienst – waarschijnlijk 's lands grootste beslaglegger – pleitte voor een verregaande vereenvoudiging van de beslagvrije voet. Het meest ideaal zou volgens hem een bvz zijn die voor iedere categorie schuldenaren uitgaat van een standaardbedrag, dat al dan niet is opgebouwd uit onderliggende standaardforfaits. Het is dan niet langer nodig om gegevens van de schuldenaar op te vragen en zowel de schuldenaar als de schuldeiser kunnen heel gemakkelijk de juiste bvz bepalen. De haalbaarheid van dit voorstel is afhankelijk van de vraag of betrokkenen er in een concreet geval op voor- of achteruit gaan ten opzichte van de huidige situatie. Een te grofmazige regeling verhoogt de kans op onwenselijke uitkomsten. Mocht het niet mogelijk zijn om de beslagvrije voet te vereenvoudigen, dan is Kappen voorstander van de instelling van een centrale instantie die de bvz berekent, zowel voor deurwaarders als voor overheidsschuldeisers. Voordeel van deze optie is dat de beslagvrije voet in alle gevallen op dezelfde manier wordt berekend. Dat verhoogt de betrouwbaarheid.

STRINGENTERE RICHTLIJNEN

Diederik Kraak van het UWV stelde dat de uitvoeringsinstantie alleen vanuit haar rol als lijdelijk derde-beslagene kon spreken. Niettemin zag hij wel een aantal mogelijke 'oplossingsrichtingen' om de huidige regeling te verbeteren. Zo zou het UWV graag zien dat het bestaande verschil in behandeling tussen beslagschuldenaren en schuldenaren die in de schuldsanering zitten wordt opgeheven. Ook een minder fijnmazig systeem van vaststelling dat (dus) minder bewerkelijk is en de bvz een langere houdbaarheidsdatum geeft zou het UWV toejuichen. Tot slot pleitte Kraak voor de oprichting van een centraal orgaan – de B(eslag) A(afdracht) en V(erdeel) A(utoriteit), kortweg BAVA – dat in alle gevallen de regie neemt bij het vaststellen van de bvz en de geïnde gelden verdeelt.

Walter van den Berg van het Bureau Nationale ombudsman brak tot slot een lans voor een systeem dat vooral eenvoudig zou moeten zijn – bij voorkeur gebaseerd op direct af te lezen tabellen, zodat er helemaal niet meer 'gerekend' hoeft te worden. Hij wees op het Duitse systeem waar voor de vaststelling van de bvz enkel de inkomsten van de beslagene (verstrekkt door de werkgever), de samenstelling van het gezin (GBA) en de inkomsten van de partner nodig zijn. Alleen die laatste gegevens zouden dan door de beslagene zelf moeten worden aangeleverd. Ook zei Van den Berg naast een beslagregister wel te voelen voor een actieve 'informatie-verzamelingsplicht' voor de deurwaarder en stringenter richtlijnen vanuit de KBvG met betrekking tot het snel en juist berekenen van de bvz.

Hafkamp

opleidingen

16 juni 2014 PE Beslagvrije Voet

Locatie: Van der Valk Hotel Eindhoven
Tijdstip: 13.30 tot 18.00 uur
Docent: de heer mr. J. Feikema
Investing: € 395,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal, catering, consumpties en registratie bij de KBvG.
PE punten: voor deze cursus worden 4 punten aangevraagd bij de KBvG

September 2014 Basisopleiding Recht en Praktijk

Locatie: Vergadercentrum Vredenburg Utrecht
Duur: Opleiding 18 maanden
Lesdag: zaterdag
Investing: € 3.795,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal en Kluwer collegebundel.

11 september 2014 PE Masterclass Bewijsrecht

Locatie: Van der Valk Vught
Tijdstip: 13.30 tot 18.00 uur
Docent: de heer prof. mr. A.W. Jongbloed
Investing: € 395,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal, catering, consumpties en registratie bij de KBvG.
PE punten: voor deze cursus worden 4 punten aangevraagd bij de KBvG.

Boekt u deze cursus vóór 11 juni 2014 dan bedraagt de investering € 345,- per persoon.

25 september en 9 oktober 2014 PE Tweedaagse training Losse Opdrachten – Exploten Schrijven

Locatie: Aristo Accommodaties Utrecht
Tijdstip: 10.00 tot 16.00 uur
Docent: mevrouw mr. M. Bernardt
Investing: € 665,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal, catering, consumpties en registratie bij de KBvG.
PE punten: voor deze cursus worden 10 punten aangevraagd bij de KBvG.

Boekt u deze cursus vóór 25 juni 2014 dan bedraagt de investering € 615,- per persoon.

10 november 2014 PE Vastgoed

Locatie: Van der Valk Hotel Hengelo
Tijdstip: 13.30 tot 18.00 uur
Docent: de heer mr. J. Feikema
Investing: € 395,- per persoon, exclusief BTW. Inclusief locatie, lesmateriaal, catering, consumpties en registratie bij de KBvG.
PE punten: voor deze cursus worden 4 punten aangevraagd bij de KBvG.

Boekt u deze cursus vóór 10 augustus 2014 dan bedraagt de investering € 345,- per persoon.

Check www.hafkampopleidingen.nl voor ons complete opleidingsaanbod.

Kantooradres: Noorderpoort 19, 5916 PJ Venlo
T (+31)77-320 17 50 • **E** info@hafkampopleidingen.nl
I www.hafkampopleidingen.nl

Verantwoordelijkheid en genade

Uit de schulden blijven en uit de schulden raken is een persoonlijke verantwoordelijkheid die niet kan worden afgeschoven op de gemeenschap, vindt CU-politicus Gert-Jan Segers. Tegelijkertijd mag diezelfde gemeenschap mensen niet aan hun lot overlaten. Een onaantastbare beslagvrije voet is voor hem een hoeksteen van een humaan insolventierecht.

De beslagvrije voet heeft als doel om het bestaansminimum te waarborgen, globaal 90% van de bijstandsnorm. In het rapport Paritas passé wordt beschreven dat dit minimum steeds vaker onder druk komt te staan, door een toenemend aantal bijzondere bevoegdheden van schuldeisers. In hoeverre vindt u dat dit minimum gegarandeerd zou moeten zijn?

“**L**aat ik voorop stellen dat het van groot belang is dat er zoiets is als een beslagvrije voet in dit land. Het is weliswaar op de eerste plaats de verantwoordelijkheid van mensen zélf om te voorkomen dat zij in de schulden raken; en mensen die schulden hebben moeten die ook zoveel mogelijk terugbetalen. Tegelijk moeten wij mensen niet aan hun lot overlaten. Zonder de beslagvrije voet zou dit wel de bittere praktijk zijn. De econoom Tomas Sedlacek heeft eens geschreven: ‘Jezus riep het Jubeljaar uit (de verplichting in de Hebreeuwse wet om iedere

vijftig jaar alle schulden kwijt te schelden – red.). Hij schrapte de boekhoudkundige berekening van goed en kwaad en zette genade daarvoor in de plaats.’ In mijn visie horen verantwoordelijkheid en genade bij elkaar. Dat gezegd hebbend kan ik niet anders dan constateren dat het huidige systeem niet afdoende werkt: er zijn in Nederland wel degelijk mensen die te weinig overhouden om van te leven. Die signalen krijgen wij ook vanuit de kerken. Er is werk aan de winkel om de regelgeving op dit punt te verbeteren. En dan denk ik inderdaad in de eerste plaats aan de positie van schuldeisers met bijzondere bevoegdheden en aan de overheidsvordering. Laat ik het zo zeggen: in de filosofie van de CU heeft de overheid een grote verantwoordelijkheid voor de burger en diens welbevinden. Dan moet niet diezelfde overheid het bestaansminimum ondermijnen door zelf met invorderingen de beslagvrije voet aan te tasten, of andere instellingen de mogelijkheid te geven om dat te doen.

Ook de overheid moet de beslagvrije voet respecteren.”

“Het is op de eerste plaats de verantwoordelijkheid van mensen zélf om te voorkomen dat zij in de schulden raken, tegelijk moeten wij mensen niet aan hun lot overlaten”

Een andere oorzaak dat het bestaansminimum in relatie tot de beslagvrije voet niet altijd is gegarandeerd, is dat in de praktijk meerdere instanties de beslagvrije voet vaststellen, met een soms verschillende uitkomst tot gevolg. Hier zijn veel maatschappelijke kosten mee gemoeid. Zou het niet beter zijn

als dit in handen van een instantie wordt gelegd, die dan ook kan waken over het bestaansminimum? Is dat uiteindelijk niet in het belang van schuldenaar én schuldeiser?
“Een betere afstemming is inderdaad van groot belang. Een eerste stap die eindelijk na veel aandringen – onder andere door de CU – is gezet, is de inrichting van een landelijk beslagregister. Het kabinet heeft laten weten hiermee aan de slag te gaan. Ik vertrouw erop dat de deurwaarders hun rol hierin ook voortvarend oppakken. Het was immers ook een aanbeveling uit het *Paritas passé*, in opdracht van de KBvG. Het neerleggen van de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van de beslagvrije voet bij één instantie kan een goede vervolgstap zijn. Zo wordt het langs elkaar heen werken verder voorkomen. Wel moet er zorgvuldig worden gekeken wáár de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van de beslagvrije voet komt te liggen en hoe we het dan precies verder gaan regelen. Ik denk dat het komende preadvies van de KBvG daar een heel grote bijdrage aan kan leveren.”

“Wie niet aan zijn informatieverplichting voldoet, heeft ook geen recht op de genade van een correcte beslagvrije voet. Het is een van de uitdagende kanten van het deurwaardersvak om dat goed voor het voetlicht te brengen”

Er wordt wel betoogd dat de beslagvrije voet voor mensen met een hoger inkomen minder rechtvaardig uitpakt dan voor mensen met een lager inkomen, omdat de laatstgenoemde groep niet alleen lagere woonlasten heeft, maar ook gebruik kan maken van sociale voorzieningen, waardoor de terugval in inkomsten minder groot is. Hoe beoordeelt u die stelling en wat kan er eventueel aan worden gedaan?

“Ik vind dit een lastige. Het zal in individuele gevallen best het geval zijn, maar aan de andere kant: sociale voorzieningen zijn

bedoeld als vangnet voor de mensen die het nodig hebben, en dat zijn vaak de lagere inkomens. Dit is juist een kenmerk van onze sociale zekerheid. Ook de beslagvrije voet is bedoeld om een bestaansminimum te garanderen. Het is een ondergrens. De bijstandsbedragen zijn toch ook niet hoger voor mensen die een hoger inkomen hadden?”

Voor het correct berekenen van de beslagvrije voet moet de gerechtsdeurwaarder weten over welke inkomstenbronnen de schuldenaar beschikt. Voor het verkrijgen van die informatie is hij echter voor een groot deel afhankelijk van de medewerking van diezelfde schuldenaar. Hoe kijkt u daar tegenaan?

“Het staat als een paal boven water dat de berekening van de beslagvrije voet op dit moment behoorlijk ingewikkeld is. Als we tot een meer transparante en eenvoudige systematiek zouden kunnen komen, dan leidt dat zeer waarschijnlijk tot minder problemen. Ook op dit punt ben ik heel benieuwd naar de ideeën van de KBvG. Dat de schuldenaar ook zelf moet meewerken maakt de berekening in de praktijk vaak nog complexer. Maar dit sluit aan op wat ik al eerder stelde: uit de schulden geraken is een persoonlijke verantwoordelijkheid en het aanleveren van correcte informatie is een onderdeel daarvan. Wie die verantwoordelijkheid niet wenst te dragen, heeft ook geen recht op de ‘genade’ van een correcte beslagvrije voet. Het is een van de uitdagende kanten van het deurwaardersvak om dat goed voor het voetlicht te brengen.”

Vindt u dat er een koppeling moeten worden gemaakt tussen de beslagvrije voet en het bankbeslag, in de zin dat een bepaald deel van het saldo op een bankrekening niet vatbaar is voor beslag, althans voor zover het de periodieke uitkeringen van de schuldenaar betreft?

“Doel van de beslagvrije voet is om minimuminkomen te garanderen, zodat mensen in de basisbehoeften van hun bestaan kunnen voorzien. Als het bedrag wat mensen mogen houden zodra het op de bankrekening staat alsnog wordt ingevorderd, dan ondergraaft dit het doel van de beslagvrije voet. Om die reden ligt in deze situaties een beperking van het bankbeslag in de rede, zou ik menen.”

“Kijk bij de hulpverlening niet alleen naar de financiële ondersteuning en schuldhulp, maar ook naar participatiebevordering, onderwijsmogelijkheden en gezondheidsaspecten.”

Welke mogelijkheden ziet u om problematische schuldsituaties te voorkomen en welke rol is daarbij voor de gerechtsdeurwaarder weggelegd?

“Voordat mensen überhaupt in aanraking met deurwaarders komen en de beslagvrije voet een rol gaat spelen, is er al veel meer gebeurd en zijn er vaak al problematische schulden ontstaan. Overheden en bedrijven kunnen en moeten in mijn visie méér doen aan preventie van schulden, door schulden vroegtijdig te signaleren en mensen sneller door te verwijzen naar schuldhulpverlening. Gemeenten zouden hun regierol met meer kracht moeten oppakken en meer werk moeten maken van een integrale benadering. Met dat laatste bedoel ik: kijk bij de hulpverlening niet alleen naar de financiële ondersteuning en schuldhulp, maar ook naar participatiebevordering, onderwijsmogelijkheden en gezondheidsaspecten. Daarnaast denk ik dat het beleid meer gedifferentieerd moet worden. De positie van een ZZP’er zonder kinderen is bijvoorbeeld niet te vergelijken met die van kostwinnaar met een gezin. Wat meer maatwerk zou welkom zijn.”

Op goede voet

Gerechtsdeurwaarders doen hun werk in rechtstreeks contact met de burger en met het wetboek in de hand. Als ogen en oren van de rechtsstaat zijn zij als geen ander in staat om knelpunten op het snijvlak van recht en praktijk te signaleren.

De gerechtsdeurwaarders rekenen het tot hun taak een bijdrage te leveren aan het goed functioneren van de rechtsstaat. Niet alleen door zelf hun werk zo goed mogelijk te doen, met oog voor de belangen van alle justitiabelen, maar ook door heldere en goed onderbouwde standpunten in te nemen over bijvoorbeeld maatschappelijke issues of over wetstechnische aangelegenheden.

Het Nederlandse rechtsstelsel is een geheel van wetten en regels die verband houden met elkaar en die mede daardoor niet snel en ondoordacht te wijzigen zijn. De politieke drang die bij tijd en wijle de kop opsteekt om ad hoc zaken te willen regelen, brengt het risico met zich mee dat het wetgevingsapparaat wordt gebruikt om pleisters op wonden te plakken die beter gehecht hadden kunnen worden of die beter uit zichzelf hadden kunnen helen.

Het moratorium in de minnelijke fase van de schuldhulpverlening is een goed voorbeeld van ondoordachte regelgeving. Het effect van dit gedwongen 'stilzitten' zal zijn dat schuldeisers stipt aan het einde van dat moratorium alle hun rechtens ter beschikking staande middelen zullen willen aanwenden om te bewerkstelligen dat hun vordering voldaan wordt. Het was beter geweest te investeren in het 'vrijwillige' moratorium dat KBvG en NVVK aan het inrichten zijn.

De rechtsstaat is ermee gediend als professionals met goed door-dachte adviezen komen en als daar dan ook aandacht voor is. Een historisch dieptepunt in dat kader is het rapport van de Nationale ombudsman *Met voeten getreden, schendingen van de beslagvrije voet door gerechtsdeurwaarders*. De ombudsman verweet in dat rapport de gerechtsdeurwaarders dat zij ervoor zorgen dat mensen onder de beslagvrije voet geraken. Alhoewel de Nationale ombudsman naderhand onderdelen van het rapport flink heeft moeten rectificeren was de lobbyboodschap gehoord: schrap ons niet uit de Gerechtsdeurwaarderswet. Dat een zogeheten Hoog College van Staat zich op die manier op de voorgrond werkt en dan ook nog aandacht krijgt, is erg wrang te moeten aanvaarden. Dat is in elk geval niet de manier waarop de gerechtsdeurwaarders hun bijdrage willen leveren.

In de afgelopen jaren hebben de gerechtsdeurwaarders over verschillende onderwerpen een preadvies geschreven. In 2011 verscheen ons preadvies over openbare exploten en ambtelijke publicaties (o.m. art. 54 Rv) en in 2012 over de herziening van het beslag roerende zaken (wijziging art. 447 en 448 Rv). Ten aanzien

van beide preadviezen zijn wij in overleg met het ministerie over de aanpassing van de wet.

In het voorjaar van 2013 zijn we begonnen met het onderzoek dat nu is uitgemond in ons preadvies van 2014, getiteld *Naar een nieuwe beslagvrije voet. Vereenvoudiging in een tweetrapsraket*. Het is weer een gedegen preadvies geworden en ik dank iedereen die daar een bijdrage aan heeft geleverd. Ik beveel de inhoud van ons preadvies zeer in uw aandacht aan.

mr. John Wisseborn, voorzitter

PERSONALIA

2014

Beëdigd

M.C. de Hertog	Utrecht	08-04-2014
M.L.B. Mak	Arnhem	16-04-2014
Mw. M.A. Levelink	Emmen	03-07-2014

Waarnemingen

Waargenomen	Waarnemer	Plaats	Van	Tot
Mw. G.G. Breunissen	E.H. Vroegop	Wageningen	01-02-2011	01-07-2014
R.A.J. Brouwer	E.A. Dragstra	Hoogeveen	18-07-2013	18-07-2014
drs. J.G.M. Dekkers	M.O. de Boer	Haarlem	10-01-2014	10-07-2014
R.W.H. van Dijk	M.M.J. Hafkamp	Roermond	14-04-2014	14-04-2015
R. Groen	Mw. drs. M.J.P.A. de Wilde	Oosterhout	19-08-2013	19-08-2014
M.P. Harten	W.C.H. Sennef	Den Haag	25-07-2011	25-07-2014
J.D. Kuik	Y. van Dongen	Eindhoven	22-04-2011	30-09-2014
H. Peet	M. van Lingen	Rotterdam	01-02-2011	01-09-2014
R. Pijnacker	W.R. Jongejan	Zeist	05-03-2013	05-09-2014
G. van Puivelde	W.F.D. van den Oever	Leiden	13-06-2014	13-12-2014
R.P.A. Schuman	R.J. Soer	Ede	15-11-2013	15-11-2014
J.H.L. Sinkiewicz	Mw. J.W.W.M. Boers	Maastricht	01-04-2011	01-07-2014
P. Taal	Y.C.M. van Korven	Eindhoven	22-04-2011	30-09-2014
J.C.M. van der Weijden	U.R.G. Pijloo	Amsterdam	17-02-2014	17-08-2014
J.W. Wigt	J.G. van Urk	Leiden	01-04-2012	01-10-2014

Nieuwe leden

R.M.C. Pelders	Den Bosch	28-01-2014
Mw. S. Beyik	Groningen	01-02-2014
Mw. K. Verbeek	Amersfoort	12-02-2014
Mw. H.A.F.G.W. van de Wetering-Vullings	Helmond	25-02-2014
R.A.C.C. Verschuren	Breda	26-02-2014
R.M. Werkman	Groningen	01-03-2014
R. Latul	Winterswijk	01-03-2014
H.E.R. Peereboom	Zwolle	01-03-2014
Mw. J. van Exel	Almere	01-03-2014
E. Kingma	Appingedam	16-04-2014
Mw. M. Essing	Groningen	06-05-2014
H.J. Engel	Amersfoort	15-05-2014
Mw. M. de Moel	Alkmaar	15-05-2014

Gedefungeerd:

R.L.J. van Es	Rotterdam	01-02-2014
L.A.A. van Dijk	Oud-Beijerland	15-03-2014
R.C.A.M. Brandt	Dordrecht	31-03-2014
J. West	Hoofddorp	10-05-2014
Mr. W.H.J.M. Brus	Enschede	19-05-2014 (ontzet)
G.W. van de Braak	Dordrecht	30-06-2014

Wijziging vestigingsplaats:

	Was	Is	m.i.v.
J. Nijenhuis	Roermond	Amersfoort	01-04-2014
A.G.Th. Geene	Roosendaal	Goes	01-06-2014

Een andere werkelijkheid

Dak- en thuislozen. GGZ. Maatschappelijke opvang. Verslavingszorg. Armoede. Schuldhulpverlening. De portefeuille van PvdA-Tweede Kamerlid Tunahan Kuzu zal niet gauw opstijgen door een gebrek aan gewicht. Toch blijft het voormalig Rotterdamse gemeenteraadslid opgewekt en toont hij zich een echte ‘believer’ in de kracht van politieke oplossingen. Op voorwaarde dat de politiek wél eerst haar oor goed te luister legt.

Jazeker, Tunahan Kuzu heeft het rapport *Paritas passé* grondig gelezen, en meer, het is in de Kamer uitgebreid besproken. De aanbevelingen worden stapsgewijs door de ministeries van Veiligheid en Justitie en Sociale Zaken opgepakt. “En dat doet me goed”, zegt Kuzu, “want dat rapport heeft veel stof doen opwaaien. Het is een heel actueel onderwerp en het is duidelijk dat de politiek aan zet is.” Anders dan veel andere politici vindt Kuzu de wettelijke regeling die ten grondslag ligt aan de berekening van de beslagvrije voet sec genomen tamelijk overzichtelijk. Hij zegt: “Als de informatie over de schuldenaar compleet is, zou je de rekensom moe-

ten kunnen maken. Het probleem is dat de afgelopen jaren een aantal wetswijzigingen zijn doorgevoerd die de basis zijn voor allerlei bijzondere bevoegdheden, zoals het beslag op toeslagen. Alles bij elkaar is het systeem daardoor in de uitwerking inderdaad complex geworden. Daarbij komt dat doorgaans meerdere partijen betrokken zijn bij mensen in een problematische schuldsituatie. Dan is sprake van verschillende informatiestromen en dat leidt al snel tot het ontstaan van verschillen in de vaststelling van de beslagvrije voet. Dat is ook de reden dat wij hebben gezegd: laten we nou een centraal beslagregister instellen. Als je een dergelijk register hebt en je koppelt daar vervolgens alle partijen

aan – de deurwaarders, de Belastingdienst, het UWV, zorgverzekeraars, woningcorporaties, enzovoorts – dan ontstaat er als vanzelf een goed beeld van de financiële situatie van schuldenaren.”

LUISTEREN

Kuzu is een voorstander van een centrale instantie die de beslagvrije voet bepaalt. Maar hij heeft de wijsheid niet in pacht, geeft hij aan. “Ik zeg altijd: de werkelijkheid van Den Haag is een andere werkelijkheid dan die van de professionals. Dus naar die professionals moeten we goed luisteren. Ik denk dan ook dat we eerst het preadvies van de KBvG moeten afwachten en de voorstellen die daarin staan moeten

bestuderen. Als de KBvG zegt dat het eenvoudiger kan en het biedt dezelfde rechtszekerheden voor de schuldenaar, dan ben ik de laatste die daar voor gaat liggen. Het is uiteraard niet mijn bedoeling dat we een nieuwe ambtelijk moloch á la het UWV gaan optuigen, die dan elk kwartaal opnieuw de beslagvrije voet gaat berekenen. We hebben belang bij een eenvoudig en overzichtelijk systeem dat antwoord geeft op twee vragen: biedt het vastgestelde bedrag de schuldenaar een voldoende bestaansminimum? En biedt het schuldeisers voldoende inzicht in wat zij in redelijkheid kunnen vorderen? Niet meer, niet minder.”

“Wat bedacht is om te helpen, brengt veel mensen in de problemen, omdat toeslagen eerst worden uitgekeerd en later als onterecht ontvangen weer worden teruggevorderd”

Op de vraag of een dergelijk centraal vastgestelde beslagvrije voet ook maatgevend zou moeten zijn voor het grote aantal preferente schuldeisers, met de Belastingdienst voorop, zegt Kuzu: “Ik vind dat er enerzijds veel voor te zeggen valt om schulden die je bij de samenleving hebt uitstaan preferent te maken in de aflossing. Iets anders is dat je als overheid of semi-overheid die preferente positie niet mag aanwenden om te gaan knagen aan de beslagvrije voet. Dat gebeurt nu wel en daarover moeten we een politieke discussie gaan voeren. Als je van private schuldeisers vraagt om rekening te houden met de beslagvrije voet, dan kan het toch niet zo zijn dat je als overheid zegt: jullie moeten rekening houden met de beslagvrije voet, maar ik ben overheid, dus ik ga vrijuit mijn gang. Daarom vind ik ook echt - dat is mijn centrale boodschap vandaag - dat de Belastingdienst ook aangesloten moet worden op het beslagregister - mét alle waarborgen die we daar omheen organiseren.”

FABRIEK

Kuzu loopt geregeld mee in de schuldhulpverleningspraktijk van grote gemeenten en ook met deurwaarders. En zoals de meeste professionals die de praktijk zelf hebben ervaren, weet hij dat die praktijk weerbarstig kan zijn. “Ik heb ze gezien, de mensen die met een vuilniszak met ongeopende post bij de gemeente aan komen zetten”, zegt hij. “Dat drukt je met de neus op de feiten: de sleutel ligt vooral in preventie en vroegsignalering. Ik vind het dan ook dood- en doodzonde dat het Landelijk Informatiesysteem Schulden – het LIS – niet van de grond gekomen is omdat de Nederlandse Vereniging van Banken daar weinig voor voelde. Tegelijkertijd stel ik vast dat we aan de onderkant van de maatschappij in Nederland een toeslagenstelsel hebben gecreëerd dat een soort fabriek is geworden. Wat bedacht is om te helpen, brengt veel mensen in de problemen, omdat toeslagen eerst worden uitgekeerd en later als onterecht ontvangen weer worden teruggevorderd. Bij de kinderopvang van gezinnen of alleenstaande ouders met meerdere kinderen loopt dat gauw op tot duizenden euro’s die ze dan in 24 of 36 maanden moeten terugbetalen. Dat systeem aanpassen staat hoog op mijn wensenlijstje, maar de politieke realiteit is dat daarvoor eerst een meerderheid zal moeten worden gevonden.”

ZORGPLICHT

Kuzu is een realist. “We hebben te maken met een stevige economische crisis die al vijf jaar duurt en die maakt dat iedereen in de samenleving het voelt. Je weet ook dat de hardste klappen aan de onderkant van de samenleving vallen. Alleen daarom al moet een vangnet als de beslagvrije voet een echt vangnet zijn, en niet iets waar de problematische schuldenaar uiteindelijk niet écht op kan rekenen”, aldus de jonge politicus. “Aan de andere kant: laten we er vooral ook aan werken dat steeds minder mensen in dat vangnet terechtkomen. Ik noemde al preventie – en dat begint volgens mij op school. Er zijn nu al jongeren met € 15.000 tot 20.000 schuld: hoe moet je daar ooit nog uit komen? Er moet meer geld naar budgetcursussen en -voorlichting, maar ik ben ook een voorstander van een zorgplicht voor dienstverleners. Dat klinkt wat zwaar, maar wat ik bedoel is: waarom niet wat eerder contact opnemen

met iemand die zijn rekening niet betaalt, in plaats van na twee weken een aanmaning sturen en nog eens twee weken later het incassobureau?”

“Een vangnet als de beslagvrije voet moet een echt vangnet zijn, en niet iets waar de problematische schuldenaar uiteindelijk niet écht op kan rekenen”

Je ziet dat woningcorporaties dat steeds vaker beginnen te doen en dat dit vruchten afwerpt. Een huisuitzetting kost een woningcorporatie gemiddeld € 20.000. Dan loont het al snel om in een vroeg stadium langs te gaan om polshoogte te nemen. Er zijn zat voorbeelden van telecomaanbieders die alleen maar via de post communiceren. Als je dan even terugdenkt aan die vuilniszak van daarstraks, dan wéét je gewoon dat het misgaat. Het zijn geen financiële dienstverleners, dus het lukt niet om ze onder de Wet financieel toezicht te laten vallen, maar ik zou er een voorstander van zijn om dan op een andere manier een zorgplicht te creëren. Kijk of iemand wel kredietwaardig is en neem snel maatregelen als een abonnee niet betaalt. Dat gebeurt nog veel te weinig.”

Uit de praktijk: beslagvrije voet en verschillende belangen

Uit de praktijk geeft een blik in de keuken van de gerechtsdeurwaarder. Deze keer aandacht voor de praktijkervaringen van een gerechtsdeurwaarder met de berekening van de beslagvrije voet en de recente media-aandacht.

Door mw. mr. S.N. Peijnenburg, toegevoegd kandidaat-gerechtsdeurwaarder in Alkmaar

Het is dagelijkse praktijk voor de gerechtsdeurwaarder: de (her)berekening van de beslagvrije voet. Ook in de media wordt vaker aandacht besteed aan dit onderwerp, waarbij een uiting van zorg mijns inziens op zijn plaats is. Door de gerechtsdeurwaarder als de boeman af te schilderen, wordt de afstand tussen de gerechtsdeurwaarder en de schuldenaar vergroot. Schuldenaren zien ons meer en meer als vijand en met vijanden werk je niet samen. Vijanden geef je geen gegevens, vijanden neger je. Resultaat: het wordt nog moeilijker om een juiste berekening te maken van de beslagvrije voet. Ik vraag me af of iemand (de Nationale ombudsman, het journaal) zich dat realiseert.

Doordat schuldenaren – hoeveel wij hen ook trachten te bewegen – de gegevens voor de verhogingen niet verstrekken, is het meer regel dan uitzondering dat bij beslaglegging alleen rekening kan worden gehouden met de basisnorm. Vele maanden en soms zelfs jaren later volgt via een schuldhulpverlener eindelijk opgave van de gevraagde gegevens. Het probleem zit echter in de terugwerkende kracht. Zoals onze voorzitter John Wisseborn in het tv-programma *Kassa* volstrekt terecht aangaf: het in beslag genomen geld hebben wij niet meer, we zijn geen bank. Dat geld is keurig – conform de Verordening beroeps- gedragsregels gerechtsdeurwaarders – doorgestort aan de schuldeiser. De gerechtsdeurwaarder heeft vervolgens de twijfelachtige eer om de schuldeiser uit te leggen dat het geld dat aan hem is overgemaakt, het geld waar de schuldeiser wellicht al jaren op heeft zitten wachten en waar hij ook recht op heeft, terugbetaald moet worden aan de schuldenaar. Probeer de redelijkheid daarvan maar eens uit te leggen aan een aannemer of alimentatiegerechtigde. En daarmee komen we bij een belang dat naar mijn mening volstrekt onderbelicht blijft: het belang van rechtszekerheid. Inzake het preadvies over de herziening van het beslagverbod op roerende zaken benadrukte staatssecretaris Fred Teeven al dat het belang van de schuldeiser voorop staat. Met de huidige regelgeving en – met name – jurisprudentie rond de beslagvrije voet staat het belang van de schuldeiser niet (meer) voorop, integendeel. Het is de schuldenaar die zijn verantwoordelijkheden kan ontlopen.

Het is de jurisprudentie die de beslagvrije voet – van zichzelf al complex genoeg – nog ingewikkelder maakt. Neem de toeslagen:

gerechtsdeurwaarders moeten rekening houden met ontvangen toeslagen, dus bij beslag op de toeslag volgt een herberekening. Wordt een beslagvrije voet van toepassing verklaard op die toeslag, dan moet met de toegekende bedragen rekening gehouden worden, omdat met ontvangen bedragen geen berekening kan worden gemaakt. Om een debiteur, derde-beslagene, schuldeiser of zelfs schuldhulpverlener dat uit te leggen, is een spoedcursus beslagvrije voet vereist. En daarmee komt nog een belang in het geding, doordat de beslagvrije voet binnen een dossier meerdere keren wijzigt, heeft de derde veel werk aan een derdenbeslag.

Overigens verwijs ik een ieder voor wat de toeslagen betreft graag naar een recente uitspraak van de kantonrechter in Hoorn, die heeft geoordeeld dat wanneer een schuldenaar een beslagvrije voet van toepassing wenst te verklaren op de zorgtoeslag, deze daarmee stelt dat toeslagen bronnen van inkomsten zijn. Dan is de huurtoeslag dat dus ook en slaagt een dergelijk verzoek alleen wanneer de uitkering + alle toeslagen lager is dan de beslagvrije voet. Daarmee zal menig verzoek niet meer slagen.

Dat de belangen van de schuldeiser én schuldenaar niet worden behartigd door de huidige regelgeving blijkt wel uit de drie volgende (herkenbare) praktijksituaties:

DE ONBESLAGEN BIJSTANDSUITKERING

Een schuldenaar ontvangt een bijstandsuitkering waarop geen beslag rust. Toch is beslaglegging niet mogelijk aangezien de beslagvrije voet inclusief verhogingen hoger is dan de uitkering zelf. In deze situatie zie ik met enige regelmaat verzoekschriften voor het van toepassing verklaren van een beslagvrije voet op de toeslagen, omdat de verhoogde beslagvrije voet hoger is dan de uitkering.

Dat is bijzonder: de wetgever heeft nadrukkelijk overwogen om de beslagvrije voet in de basis op 90% van de bijstandsnorm te stellen, juist omdat iemand in de bijstand ook aflossingscapaciteit dient te hebben. Ik zie door het toekennen van verhogingen aan bijstandsgerechtigden dat dit beginsel ook daar met voeten wordt getreden. Door het verzoekschrift aan de kantonrechter zegt men zelfs letterlijk dat de bijstandsuitkering 'onvoldoende middelen van bestaan' oplevert. Dat lijkt mij feitelijk onjuist. Toch is het vaste jurisprudentie dat dit wordt gehonoreerd.

DE GOOISCHE MEVROUW

Een mevrouw heeft een duur abonnement voor mobiele telefonie en heeft bovendien ruimschoots merkkleding via een webwinkel besteld. De nota's worden niet betaald. Na vonnis onderzoekt de gerechtsdeurwaarder de verhaalsmogelijkheden en komt er achter dat mevrouw 10 uur per week werkt voor een nettosalaris van € 550 per maand. Dat is lager dan de beslagvrije voet. Mevrouw woont echter samen met een meneer in een vrijstaande villa waarbij meneer netto ruim € 5.000 verdient en alle (on)roerende zaken op diens naam staan. Een hiaat in de huidige regeling.

DE ONDERNEMER

Meneer was ondernemer. Door een stukgelopen relatie inclusief een vechtprocedure om een omgangsregeling lukt het ondernemerschap niet meer. Meneer neemt zijn verantwoordelijkheid en vindt – gelukkig – redelijk snel een baan als werknemer. Echter, meneer woont nog in het gezamenlijke huis dat – door de crisis – niet te verkopen is. Meneer was een inkomen van € 3.000 netto per maand gewend + het salaris van zijn (inmiddels ex)partner. In loondienst verdient meneer € 2.500 per maand, terwijl de lasten gelijk zijn gebleven en het inkomen van zijn ex is weggefallen met het volstrekt logische gevolg dat er schulden ontstaan.

Bij de huidige regelgeving zou meneer (inclusief maximale verho-

gingen) recht hebben op een beslagvrije voet van zo'n € 1.250 per maand. Dat betekent dat 50% (!) van zijn inkomen beslagen dient te worden. Ik denk (hoop) dat bijna alle gerechtsdeurwaarders in situaties als deze contact opnemen met de schuldeiser en vragen om de beslagvrije voet vrijwillig hoger vast te stellen tot een realistisch aflossingsbedrag. Echter, wanneer de schuldeiser dit verzoek niet honoreert (hij heeft immers een wraakzuchtige ex), dan is het een feit dat de helft van zijn inkomen wordt beslagen. Zeker in vergelijking met de twee eerdere situaties waarbij schuldenaren min of meer 'straffeloos' schulden kunnen maken, is deze situatie 'bijzonder' te noemen.

Drie totaal verschillende situaties die goed weergeven dat bij de huidige regelgeving de belangen van schuldeiser én schuldenaar in het geding zijn. Nog los van de complexe berekening die de beslagvrije voet thans oplevert. Kortom, wat mij betreft is het de hoogste tijd voor een nieuwe, eenvoudige, maar vooral evenwichtige beslagvrije voet, die onafhankelijk is van informatie van de schuldenaar en zo de belangen behartigt van schuldeiser en schuldenaar.

Heeft u interessante en relevante praktijkcases die uitgelicht kunnen worden in het vakblad de Gerechtsdeurwaarder?

Mail ons via kbgv@kbgv.nl.

**VERGROOT
UW BEREIK**

SPECIALE ACTIE

Wij verdubbelen nu tijdelijk uw advertentie-budget voor uw online openbare verkopen!

Kijk voor de actie en voorwaarden op
www.veilingdeurwaarder.nl/verdubbelt

Uw actiecode:

V31L1NG5UCC35

Geldig t/m 15 juli 2014

veilingdeurwaarder.nl
de website voor officiële openbare verkopenen

Een gulzige spin

CDA'er Pieter Heerma is nog maar relatief kort Kamerlid en bovendien in een fractie die lang zo groot niet meer is als in het verleden. Dat betekent dat hij zich als verantwoordelijke voor de portefeuille Sociale Zaken in korte tijd heeft moeten verdiepen in een groot aantal dossiers. Het rapport *Paritas passé* was één van de eerste rapporten die hij las en het maakte onmiddellijk indruk. "Soms komt onrechtvaardigheid voort uit complexiteit die de politiek juist heeft bedacht omdat ze iets rechtvaardig wilde maken."

P ieter Heerma geeft bij het begin van het gesprek meteen blijk van realiteitszin. Hij zegt: "Politicus zijn is een heel mooi vak, maar de grootste fout die je kunt maken is heel snel een oplossing creëren voor een probleem, en dan te denken dat de werkelijkheid daarmee per definitie verbeterd wordt. Want niet zelden zie je achteraf allerlei gedragseffecten en negatieve gevolgen die niemand vooraf had voorzien. Sterker nog, soms komt onrechtvaardigheid voort uit complexiteit die de politiek juist

heeft bedacht omdat ze iets rechtvaardig wilde maken."

Elegant legt Heerma de bal op de stip: het feit dat de huidige berekening van de beslagvrije voet bijzonder gecompliceerd is. Die complexiteit is de resultante van de intentie van de wetgever om recht te doen aan de verschillen tussen mensen, zegt Heerma. En daarin is hij op een zeker moment wellicht doorgeschoten. "Het is een trade off: een eenvoudige norm roept geen discussie op maar scheert alle schuldenaren over een kam. Dat

heeft zeker niet mijn voorkeur, want een gezin met kinderen heeft echt een ander uitgavenpatroon dan een alleenstaande oudere. Bovendien geldt dat kinderen erg kwetsbaar zijn en dat je die extra moet beschermen. Maar teveel maatwerk levert een onwerkbaar regeling op. Op dat punt zitten we nu een beetje. Dus ik gooi de deur zeker niet dicht voor de discussie om de zaken meer in balans te brengen." Heerma steekt drie vingers op terwijl hij de uitgangspunten opsomt 'die door vrijwel niemand meer ter discussie

worden gesteld. ‘Een: mensen zijn zelf verantwoordelijk voor de schulden die ze maken. Twee: wie schulden maakt, moet die terugbetalen. Drie: de beslagvrije voet moet de absolute en onaantastbare bodem vormen die een bestaansminimum garandeert voor de schuldenaar én een zekere aflossingscapaciteit ten behoeve van alle schuldeisers geeft. Welnu, dat laatste uitgangspunt lijkt inmiddels verlaten te zijn, als je *Paritas passé* goed leest. In de praktijk blijkt dat door de stapeling van bronheffingen en preferente beslagen, soms met forse boetes, er geen sprake meer is van een gegarandeerd bestaansminimum, noch van een reële kans om ooit alle of een deel van je schulden af te kunnen lossen. Het komt op mij over als een soort systeem van ‘pakken wat je pakken kunt’. Het rapport beschrijft heel goed hoe mensen daar ongelofelijk de dupe van worden.’

“De overheid zit als een spin in het web en het is tevens de grootste en meest gulzige spin”

ROL VAN DE OVERHEID

Dat betekent niet dat Heerma vindt dat de beide andere uitgangspunten dan ook maar verlaten moeten worden. Hij zegt: “Schulden moeten voldaan worden, punt. Wie schulden heeft, heeft een probleem, maar is niet ‘zelig’. Want er zijn altijd anderen die óók de dupe zijn van het feit dat er schulden gemaakt zijn: kleine ondernemers die voor hun dagelijks brood afhankelijk zijn van die afbetaling. Ervaringen uit de schuldhulpverlening leren dat ook al duurt het vaak lang, mensen hun leven weer op de rit kunnen krijgen en schulden vrij kunnen worden.

Schuldeisers kunnen deels gecompenseerd worden. Maar dat lukt niet als de overheid zelf een systeem optuigt dat elke vorm van sanering doorkruist. Ik heb afgelopen jaar in vrijwel elk debat over armoede en schulden dit onderwerp aan de orde gesteld en gezegd: ‘overheid, kijk nou eens kritisch naar je eigen rol daarin’. De overheid zit als een spin in het web en het is tevens de grootste en meest gulzige spin.”

Op de vraag of een beslagvrije voet van

grootweg 90% van het bijstandsniveau ook zou moeten gelden voor mensen met een hypotheek zwaar belast eigen huis, of dat daar wellicht een andere norm voor gehanteerd moet worden, antwoordt Heerma: “Voor mij telt in de eerste plaats dat schulden afgelost moeten worden en tja, mensen met een hoger inkomen zullen dus méér moeten betalen voordat ze op de beslagvrije voet zitten dan mensen met een lager inkomen. Maar daar waar dat de gedwongen verkoop van een huis dat onder water staat impliceert, kan dat natuurlijk wel heel nadelig uitpakken voor gezinnen. Die zitten als gevolg van de crisis ineens met een restschuld waar ze nooit meer vanaf komen. Ik kom dus terug op mijn pleidooi voor enige mate van maatwerk. Een beslagvrije voet die alle woonlasten omvat gaat me te ver, maar als er op zeker moment is verkocht, dan moet je de beslagvrije voet wel dusdanig vaststellen dat er sprake is en blijft van een zekere aflossingscapaciteit. Dat vraagt dus om enige flexibiliteit en creativiteit in de vormgeving van de regeling.”

GENEIGD TOT HET GOEDE

Aan het eind van het gesprek komt het onderwerp aan de orde dat schuldenaren zelf ook een verantwoordelijkheid hebben bij het vaststellen van de beslagvrije voet. Ze moeten immers inzage geven in hun totale inkomen en alle lasten. Heerma: “Ik hoorde laatst bij Nieuwsuur de term ‘omissiefraude’ vallen. Dat is het geval als een bijstandsgerechtigde denkt: ‘ik moet

dit eigenlijk opgeven, maar laat ik maar geen slapende honden wakker maken’. Menselijk, al te menselijk, maar niet goed. Veel schuldenaren zullen ook zo redeneren – al heb ik begrepen dat er grote groepen schuldenaren zijn die helemaal geen inzicht meer hebben in hun inkomsten en uitgaven... Als christendemocraat ben ik geneigd uit te gaan van de premisse dat de meeste mensen geneigd zijn tot het goede.

“Politicus zijn is een heel mooi vak, maar de grootste fout die je kunt maken is heel snel een oplossing creëren voor een probleem, en dan te denken dat de werkelijkheid daarmee per definitie verbeterd wordt”

Als ze weer overzicht hebben, dan is er weer licht aan het eind van de tunnel, de motivatie om het niet weer te verknallen zal vanzelf toenemen. Maar goed, tot dat moment moet je als deurwaarder wel roeien met de riemen die je hebt. Ik heb goede hoop dat een beslagregister deze materie beter hanteerbaar maakt.”

Wittebrood
De Gerechtsdeurwaarder

24 uur bereikbaar - flexibel - kennis van zaken

06 - 433 67 227

www.wittebroodgerechtsdeurwaarders.nl

voor Gelderland, Overijssel en Flevoland

INCASSEREN VORDERINGEN

OVERHEID EIGENT ZICH STEEDS MEER BEVOEGDHEDEN TOE

Credit Navigator

Creditmanagementsoftware
voor professionals

Credit Navigator is de meest gebruikte software-oplossing onder creditmanagementprofessionals speciaal gemaakt voor gerechtsdeurwaarders-kantoren, incassobureaus, debiteuren-, achterstands- en bijzonder beheerafdelingen.

Credit Navigator verbindt alle fases in het creditmanagementproces, van facturatie tot en met schuldbewaking. Ook tussen partijen onderling. Digitale dossierbehandeling en financiële administratie zijn geheel in de applicatie geïntegreerd.

Credit Navigator heeft een zeer open structuur. Met behulp van de aanwezige webservices kunnen alle gewenste systemen worden gekoppeld. Of het nu gaat om een telefonie-omgeving, CRM-systeem of uw eigen webportal.

Credit Navigator is zeer goed schaalbaar en hierdoor geschikt voor alle organisaties, van klein tot groot. De software kan als SaaS-oplossing (Software as a Service) worden geleverd of lokaal worden geïnstalleerd.

Meer weten?

Voor meer informatie over Credit Navigator, een demonstratie of referenties gaat u naar:

www.eurosystems.nl

